

BETÆNKNING
fra udvalget til
FORBEDRING AF KILDESKATTEN
om
ÆGTEFÆLLERS BESKATNING

ex. 2

BETÆNKNING NR. 703
FEBRUAR 1 974

ISBN 87 503 1497 1

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI, KØBENHAVN

I. Indledning	5
II. Resumé og forslag	7
III. De gældende regler for beskatning af ægtefæller	9
1. Sambeskatningens omfang	9
2. Hustruens særskilte indkomst	9
3. Fradrag i hustruens særskilte indkomst	10
4. Hustruens særlige indkomst	11
5. Personfradrag	11
6. Hustrufradrag	11
7. Medhjælpende hustru	12
IV. Vurdering af de gældende regler	14
1. Den historiske baggrund for sambeskatningen	14
2. Generel vurdering af ægtefællebeskatningen	14
3. Sambeskatningens omfang	15
4. Specielle spørgsmål	17
A. Hustrufradragene	17
B. Overførsel af uudnyttet personfradrag mellem ægtefæller	17
C. Bindingen af de ligningsmæssige fradrag til manden	18
D. Reglerne vedrørende mænd med en medhjælpende hustru	18
E. Beskatningen af ægtefællers formueindtægt	18
F. Særlige situationer	19
V. Mulighederne for ændring af reglerne	20
1. Generelt	20
2. En videregående særbeskatning	20
3. Indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed	21
4. Medhjælpende ægtefælle	22
5. Passive formueindtægter m. v.	23
6. Fradragsberettigede udgifter	23
7. Muligheder for misbrug	24
8. Formue	24
9. Hustru- og personfradrag	24
10. Særlig indkomst	25
11. Ansvar for selvangivelse og hæftelse for skatten	26
VI. Konklusion	28
VII. Mindretalsudtalelser	32

I. Indledning

Udvalget blev nedsat i april 1970 og har følgende sammensætning:

Direktør Poul Dahlgaard, formand
Professor Gunnar Thorlund Jepsen
Direktør Aage Melbye
Afdelingsbestyrer Poul Johs. Petersen
Skatteinspektør Vagn Præstholm
Gårdejer Jacob Sørensen
Ligningschef Hans Westerberg.
Kontorchef Mogens Østergaard

Ligningschef Hans Westerberg har fungeret som sekretær for udvalget, indtil april 1972 sammen med kontorchef Mogens Østergaard og fra 1. maj 1973 bistået af fuldmægtig Jens Drejer, skattedepartementet.

Udvalget fik ved nedsættelsen i 1970 til opgave at undersøge mulighederne for en forbedring af kildeskatteordningen, navnlig med henblik på at opnå den bedst mulige overensstemmelse mellem foreløbig og endelig skat - herunder mulighederne for en såkaldt kumulativ beregning af den foreløbige skat - samt mulighederne for at gennemføre en administrativ forenkling, særlig i relation til arbejdsgiverne.

Den 1. marts 1971 afgav udvalget et notat med forslag om automatisk forskudsregistrering på grundlag af seneste slutligning med en procentforhøjelse som følge af den almindelige indkomstudvikling.

Den 20. oktober 1971 afgav udvalget et notat og en delbetænkning om forenkling af A-skattens administration. Heri stilledes forslag om afskaffelse af arbejdsgivernes detaljerede redegørelser om skattetræk for de enkelte lønmodtagere og om, at de årlige oplysninger om A-indkomst og A-skat til brug for slutopgørelsen tilvejebringes over lønoplysningssedlen.

Disse to forslag er gennemført.

Udvalget afgav betænkning i april 1972 og fastslog heri,

at kildeskatten i princippet er en a conto-skat, og at der ikke er grundlag for at ændre dette princip,

at en kumulativ skatteberegning ikke kan anbefales, og

at der i praksis kan opnås en meget nær overensstemmelse mellem kildeskate og slutskat ved mindre ændringer af det gældende system.

Udvalget stillede med henblik herpå en række forslag, hvoraf følgende er gennemført:

1. Ved den automatiske forskudsregistrering på grundlag af seneste slutligning forhøjes indkomstgrundlaget med en procent svarende til den almindelige indkomstudvikling.
2. Ved fastsættelsen af skattekortets trækprocent oprundes den med fra 0,5 til 1,5 pct. eller gennemsnitlig 1 pct.
3. Ændring af skattetræk i opadgående retning kan ske ved lønmodtagerens anmodning til arbejdsgiveren herom.
4. Skattefritagelsen for visse B-indkomster, der ikke overstiger 600 kr., er ophævet.
5. Procentgodtgørelse for overskydende skat er gjort indkomstskattefri og ydes ikke for overskydende skat, der skyldes frivillig indbetaling efter indkomstårets udløb.

Endvidere er udvalgets forslag om at overføre restskat under en vis grænse til opkrævning sammen med næste års forskudsskat under udarbejdelse.

I august 1972 anmodede finansministeren udvalget om at genoptage arbejdet med videre undersøgelser. Udvalget fik til opgave på grundlag af de nu indhøstede erfaringer i fortsættelse af dets tidligere arbejde at undersøge, om der ved yderligere ændringer af reglerne for kildeskattens beregning og opkrævning kan opnås administrative lettelse og større klarhed og enkelhed for skatteyderne, herunder,

1. om det er muligt for folkepensionister o.lign. og for lønmodtagere, som kun har indkomst en del af året - eller hvis indkomst varierer stærkt i årets løb som følge af overarbejde eller lignende - at sikre en bedre overensstemmelse mellem den løbende kil-

deskattebetaling og indtjeningen i årets løb, og

2. om der kan gennemføres forenklinger vedrørende beskatningen af ægtefæller.

Den 5. januar 1973 afgav udvalget til finansministeren et forslag om ændring af skattekortudstedelsen til folke-, invalide- og enkepensionister. Forslaget går ud på at afskaffe den hidtidige automatiske udskrivning af frikort til pensionisterne.

Den 6. januar 1973 afgav udvalget et notat om skattetræk i ekstraindkomst. Udvalget gav heri udtryk for, at kritikken mod skatte-

træk i ekstraindkomst efter de gældende regler hviler på forkert grundlag og vel nærmest er af psykologisk karakter.

Denne betænkning behandler problemerne vedrørende beskatning af ægtefæller.

Der er til udvalget indkommet en række henvendelser herom, og disse er indgået i udvalgets overvejelser.

Det bemærkes slutteligt, at udvalgets arbejde med betænkningen er afsluttet, kort før gård-ejer Jacob Sørensen blev udnævnt til indenrigs- og socialminister.

II. Resumé og forslag

I udvalgets betænkning fra april 1972 om mulighederne for en forbedring af kildeskatteordningen behandledes en række spørgsmål, der har forbindelse med ægtefællebeskatningen. Udvalget var inde på forskellige muligheder for at løse problemerne og foreslog at fastfryse det personfradrag, som gives ved den ordinære forskudsregistrering, således at ændring i årets løb kun tillades, når ægtefællerne som følge af fordelingen af fradragene ikke kan udnytte disse. Som led i ordningen skulle restskat hos den ene ægtefælle kunne modregnes i overskydende skat hos den anden. Forslaget er ikke gennemført.

Ved udvalgets fornyede nedsættelse har det fået til opgave at undersøge, om der mere generelt kan gennemføres forenklinger vedrørende beskatningen af ægtefæller samt en videregående særbeskatning af disse.

Udvalgets konklusion, jf. kapitel VI, kan resumeres således:

1. I forbindelse med kildeskattens indførelse i 1970 blev der gennemført særskilt beskatning af gifte kvinders selvstændige erhvervsindkomst og lønindkomst samt indkomst, der træder i stedet herfor. Den særskilte hustrubeskatning er i 1973 udvidet til også at omfatte en hustrus egen folkepension og invalidepension.

De gifte personers samlede indkomst udgjorde i 1971 ca. 65 mia. kr. Heraf var indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed ca. 9,5 mia. kr. og passive formueindtægter samt overskud på fast ejendom ca. 2,5 mia. kr. De indkomstbeløb, der i dag omfattes af sambeskatningen, er en delmængde af disse beløb, der i alt udgør ca. 12 mia. kr., eller mindre end 20 pct. af den samlede indkomst.

Indkomst af selvstændig erhvervsvirksomhed beskattes i langt de fleste tilfælde hos den ægtefælle, der driver virksomheden. Den væsentligste del af de indkomstbeløb, der omfattes af sambeskatningen, er derfor passive formueindkomster m. v. Disse udgør godt 20 pct. af de indkomster, som allerede beskattes

hos de gifte kvinder og ca. 4 pct. af de gifte personers samlede indkomster.

2. En videregående særbeskatning af ægtefæller må gennemføres ved en opdeling af ægtefællers formue og afkast heraf samt udgifter, der kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Det kan ske ved ændringer og ophævelse af gældende bestemmelser på en sådan måde, at de nye regler og praktiseringen af disse bliver enklere end i dag.

3. Som led heri kan hustrufradraget afskaffes. Det samme kan adgangen til at overføre et underskud i den skattepligtige indkomst og et uudnyttet personfradrag hos den ene ægtefælle til fradrag i den anden ægtefælles indkomst.

4. De mere detaljerede retningslinier, hvorefter udvalget foreslår en videreførelse af særbeskatningen er følgende:

- a. Den generelle sambeskatningsregel ophæves, og ægtefæller beskattes hver for sig i overensstemmelse med de gældende regler for opgørelse af den skattepligtige indkomst og formue.
- b. Indkomst af selvstændig erhvervsvirksomhed efter fradrag af de til virksomheden knyttede udgifter medregnes ved indkomstopgørelsen for den ægtefælle, der driver virksomheden, jf. dog nedenfor under c.
- c. Hvor en ægtefælle deltager væsentligt i arbejdet i en erhvervsvirksomhed, der drives af den anden ægtefælle, opgøres en hertil svarende indkomst af praktisk-administrative grunde som en andel af virksomhedens samlede indkomst.
- d. Afkast af formue, der ikke er placeret i en af ægtefællerne drevne selvstændig erhvervsvirksomhed, jf. b, medregnes ved indkomstopgørelsen hos den ægtefælle, der har rådighed over formuen.
- e. Fradragsberettigede udgifter fratrækkes ved indkomstopgørelsen for den ægtefælle, der hæfter for udgiften, foretager indskud på

en opsparings- eller forsikringsordning eller yder en gave.

- f. Ved formuebeskatningen fordeles ægtefællers formue og gæld mellem mand og hustru efter tilsvarende retningslinier som under b., d. og e.
- g. Adgangen til at overføre et underskud i en ægtefælles skattepligtige indkomst til fradrag hos den anden ægtefælle ophæves.
- h. Hustrufradrag for udearbejdende og medhjælpende hustruer afskaffes.
- i. Adgangen til at overføre uudnyttet personfradrag mellem ægtefæller ophæves. I tilfælde, hvor en ægtefælle ikke kan udnytte sit personfradrag fuldt ud, nedsættes den anden ægtefælles slutskat med skatteværdien af det uudnyttede beløb, beregnet som skatten på det første indkomstrin på skatteskalaen.
- j. Fortjeneste eller tab, der er undergivet særlig indkomstbeskatning, medregnes ved opgørelsen af den særlige indkomst hos den ægtefælle, der erhverver fortjenesten eller konstaterer tabet.
- k. Hvis en ægtefælle overdrager eller overfører aktiver til den anden ægtefælle, skal der ikke ske beskatning af fortjeneste herved, og tab kan ikke fradrages. Den ægtefælle, til hvem overdragelsen sker, indtræder i retten til afskrivninger og overtager rettigheder og forpligtelser med hensyn til almindelig eller særlig indkomstbeskatning.
- l. Ægtefællers subsidiære hæftelse for hinandens skattegæld ophæves, bortset fra skat af indkomst som medhjælpende ægtefælle og skat af indkomst af en erhvervsvirksomhed, der tilhører den ene ægtefælle, men drives af den anden ægtefælle.
- m. Ansvar for, at indkomst og formue selv angives, påhviler den ægtefælle, der er skattepligtig af indkomsten og formuen.

Ved en ordning efter disse retningslinier opnås en principiel ensartet skattemæssig behandling af ægtefællerne, således at den enkeltes indkomst og formue beskattes uafhængig af køn.

5. Bestemmelsen under punkt 4 i repræsenterer en undtagelse fra de synspunkter, der ligger bag en videregående særbeskatning. Den foreslås for at undgå eller begrænse en skærpelse af beskatningen for den kreds af ægtepar, hvor den ene ægtefælle - normalt hustru-

en - ikke har indkomst eller har en indkomst, der er mindre end personfradraget.

Når nedsættelsen i den anden ægtefælles skat først gives i slutskatten, bliver der tale om en likviditetsmæssig ringere stilling for disse skatteydere end nu. Dette vil kunne undgås ved en regel, der tillader en ægtefælle - der ikke mener at kunne udnytte sit personfradrag - med bindende virkning indtil slutskatteberegningen at afgive skatteværdien af sit personfradrag til den anden ægtefælle. En sådan regel vil dog formindske den administrative forenkling.

6. En ordning, der baseres på, at formuen opdeles efter rådighedsprincippet, åbner mulighed for misbrug ved vilkårlig og rent skattemæssig motiveret overførsel af formue mellem ægtefæller, jf. den nærmere omtale heraf i kapitel V, punkt 7.

Til imødegåelse heraf foreslås en regel, hvorefter ægtefællernes egen fordeling af formue og gæld tilsidesættes, når fordelingen er »skæv«, og der foreligger renteindtægt m. v. over en vis størrelse.

Et mindretal i udvalget (Vagn Præstholm) kan ikke tiltræde flertallets forslag om en videregående særbeskatning af ægtefæller, jf. kapitel VII, punkt 1.

Et andet mindretal (Gunnar Thorlund Jepsen og Mogens Østergaard) kan tilslutte sig flertallets forslag om en videreførelse af særbeskatningen, men finder, at formue anbragt i selvstændig erhvervsvirksomhed (og dertil knyttet beregnet rente) efter særlige regler bør beskattes hos ejeren, uanset om denne ikke driver virksomheden, samt at opdelingen af ægtefællernes formue efter rådighedsprincippet bør suppleres med en beskatning af formueoverførsel mellem ægtefællerne, der groft taget udligner den skattemæssige fordel ved en sådan overførsel uden at forhindre den, jf. kapitel VII, punkt 2.

Et tredje mindretal (Jacob Sørensen) kan tilslutte sig udvalgets forslag om en forenkling af ægtefællebeskatningen, men finder, at formue anbragt i en selvstændig erhvervsvirksomhed og afkast heraf altid bør beskattes hos kapital-ejeren, og at formue, der tilhører fællesejet, samt afkast heraf bør kunne deles frit mellem ægtefællerne, dog således at mindst halvdelen skal beskattes hos den ægtefælle, der har størst indkomst, jfr. kapitel VII, punkt 3.

III. De gældende regler for beskatning af ægtefæller

1. Sambeskatningens omfang

Efter kildeskatteloven beskattes den gifte mand af hustruens indkomst og formue, hvis ægtefællerne lever sammen, og begge er fuldt skattepligtige her i landet. Det gælder fuldt ud for formuens vedkommende, medens der gøres undtagelse for en række indkomstarter, som den gifte kvinde under sambeskatningen ansættes særskilt til skat af. Det er:

- a. Indkomst ved selvstændig virksomhed
- b. Indkomst ved arbejde for fremmede
- c. Arbejdsløshedsunderstøttelse
- d. Sygeløn og sygedagpenge
- e. Invaliderente
- f. Pensionsudbetalinger m. v., som er indkomstskattepligtige efter § 20 i lov om beskatningen af pensionsordninger m. v., når hustruens arbejdsgiver eller hendes tidligere, nu afdøde ægtefælles arbejdsgiver har ydet bidrag til ordningen.
- g. Folkepension, invalidepension, ægteskabstillæg i henhold til folkepensionsloven eller invalidepensionsloven samt pension i henhold til lov om pension og hjælp til enker **m.fl.**
- h. Ydelser efter lov om revalidering, bortset fra ydelser efter lovens § 7.

Når ægteskab indgås, indtræder sambeskatningen fra og med det indkomstår, hvori ægteskabet indgås. Det er dog kun hustruens indtægt efter ægteskabets indgåelse, der skal medregnes hos ægtemanden. Hustruens indtægt i det pågældende indkomstår før ægteskabets indgåelse beskattes hos hende tilligemed eventuel særskilt indkomst, som hun måtte oppebære i tiden efter ægteskabets indgåelse. Ægtefællernes samlede formue ved indkomstårets udløb beskattes hos manden for hele det pågældende indkomstår.

Ved separation eller skilsmisse beskattes hustruen for det indkomstår, hvori separationen eller skilsmissen indtræder, af særskilt indkomst

indtil separationen eller skilsmissen samt af sin samlede indkomst efter dette tidspunkt. Hun ansættes til formueskat for hele indkomståret af sin formue ved udløbet af indkomståret.

Hvor samlivet ophæves uden separation eller skilsmisse, ophører sambeskatningen først med udløbet af det indkomstår, hvori ophævelsen af samlivet har fundet sted. For dette indkomstår ansættes hustruen således kun af særskilt indkomst ligesom for de tidligere indkomstår, hvori ægtefællerne har levet sammen. Ægtemanden ansættes til formueskat af ægtefællernes samlede formue for det indkomstår, hvori adskillelsen finder sted.

Genoptager et ægtepar, der lever faktisk adskilt, samlivet, indtræder sambeskatning efter tilsvarende regler som for nygifte.

2. Hustruens særskilte indkomst

For at en hustru *erhvervsvirksomhed* kan betegnes som selvstændig, skal den være af en vis varighed. Mere tilfældige indkomster som erhvervelser ved spil, lotteri eller spekulation kan ikke anses for indvundet ved selvstændig virksomhed. Virksomheden skal udøves uden væsentlig bistand fra manden, men det er uden betydning, om ægtemanden har tilvejebragt den for virksomheden nødvendige kapital.

Det er en betingelse, at virksomheden kræver en vis aktiv indsats. Bortforpagtning af ejendom eller virksomhed anses således ikke for selvstændig virksomhed, og det samme gælder besiddelse af et en- eller tofamilieshus.

Hustruens deltagelse i et interessentskab vil ikke i sig selv kunne anses for selvstændig virksomhed. Dertil kræves, at hun tager aktiv del i den almindelige drift af den pågældende erhvervsvirksomhed.

Ved opgørelsen af indkomsten foretages fradrag for de driftsudgifter, der vedrører hustruens erhvervsvirksomhed. Renter af lån

kan fradrages, i det omfang lånet anses for passende i forhold til virksomhedens art og omfang. Der kan endvidere i driftsregnskabet medtages renteindtægter eller udbytteindtægter af driftskapital, der er nødvendig for virksomheden.

Hvis en ægtefælle overdrager eller overfører aktiver til den anden ægtefælle til anvendelse i dennes erhvervsvirksomhed, skal fortjeneste herved ikke beskattes, og tab kan ikke fradrages. Dette gælder også, hvor overdragelsen omfatter en hel virksomhed. Når aktiver overdrages eller overføres fra den ene ægtefælle til den anden, indtræder den anden ægtefælle i retten til afskrivninger, som om aktivet var anskaffet til det tidspunkt og for det beløb, hvortil det i sin tid er anskaffet. Afskrivninger før overdragelsen anses herved som foretaget af den ægtefælle, der har fået aktivet overdraget. Ved senere afståelse af aktivet beregnes fortjeneste eller tab ud fra tilsvarende forudsætninger. Beskatningen af fortjeneste eller fradraget for tab sker fuldt ud hos den ægtefælle, der har afstået aktivet til trediemand, uanset om den ægtefælle, der først har haft aktivet, har foretaget afskrivning på det.

Reglerne gælder ikke ved overdragelse af varer fra den ene ægtefælles virksomhed til den anden ægtefælles virksomhed. Betalingen for sådanne leverancer indgår på sædvanlig måde i driftsregnskabet, og priserne skal fastsættes som i et forretningsmæssigt forhold mellem uafhængige kontraktspartnere.

Hustruens *lønindkomst* skal hidrøre fra arbejde for fremmede. Der skal ikke ske særskilt beskatning, når hustruen er ansat som lønmodtager i mandens virksomhed, eller hvor ægtemanden aflønner hustruen af sin provisionsindtægt o. lign. Hvor mand og hustru er ansat under ét hos den samme arbejdsgiver mod et samlet vederlag, beskattes hustruen særskilt, såfremt det kan godtgøres, hvor stor en del af den samlede aflønning, der er vederlag for hustruens arbejde. Hvis hustruen er ansat i et interessentskab, hvori manden er medinteressent, skal hendes indtægt fra interessentskabet kun beskattes særskilt, når hun arbejder for interessentskabet som sådant og ikke blot som medhjælp for manden. Desuden må det kræves, at hendes vederlag er fastsat ud fra sædvanlige lønmæssige principper.

Pensionsudbetalinger m. v. til hustruen skal tor at være særskilt indkomst for hende hidrøre fra en pensionsordning, hvortil der har

været ydet bidrag enten fra hendes arbejdsgiver eller fra hendes tidligere, nu afdøde ægtefælles arbejdsgiver. Ydelser i henhold til privat tegnede livrente- eller pensionsforsikringer eller indeksordninger, hvor der ikke i nogen periode er ydet bidrag fra en arbejdsgiver, beskattes således ikke hos hustruen.

Invaliderente, der er tillagt hustruen, er særskilt indkomst for hende, selv om hun ikke tidligere har haft erhverv.

Efter indførelsen af de nye regler fra 1. januar 1973 om deling af *folkepension* og *invalidepension*, når begge ægtefæller er pensionsberettigede, beskattes hustruens folkepension og invalidepension m. v. som særskilt indkomst. Det gælder foruden grundbeløbet også pensionstillæg, alderstillæg og ventetillæg efter folkepensionsloven og pensionstillæg og beløb for erhvervsudygtighed efter invalidepensionsloven.

Ægteskabstillæg der udbetales efter folkepensionsloven eller invalidepensionsloven, når pensionisten er gift med en person, der ikke modtager pension, tilkom i 1973 pensionistens ægtefælle. Når dette tillæg herefter tilfaldt hustruen, beskattedes det som særskilt indkomst for hende.

Skattepligtige ydelser efter *revalideringsloven* der udbetales til en sambeskattet hustru, beskattes som særskilt indkomst hos hende. Det drejer sig typisk om ydelser, der træder i stedet for egentlig arbejdsindtægt for hustruen på samme måde som f. eks. arbejdsløshedsunderstøttelse og sygedagpenge, der ligeledes er omfattet af reglerne om særskilt beskatning.

3. Fradrag i hustruens særskilte indkomst

Fradrag, som indrømmes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, foretages i hustruens særskilte indkomst, når de er knyttet til denne. Det gælder således udgifter, der er forbundet med erhvervelse af indtægt ved lønarbejde. Fradraget ydes her med et fast beløb på 2 000 kr. årlig, dog højst 20 pct. af lønindtægten. Overstiger hustruens udgifter af den nævnte art det faste fradrag, kan hun i stedet få fradrag for de samlede faktiske udgifter.

Præmier og bidrag til en pensionsordning for hustruen kan kun fradrages ved opgørelsen af hendes særskilte indkomst, hvis beløbene er fuldt fradragsberettigede efter § 18 i loven om beskatningen af pensionsordninger m.v., og

også hustruens arbejdsgiver yder eller har ydet bidrag til ordningen. Hvis hustruen efter ophøret af et ansættelsesforhold viderefører pensionsordningen derfra ved egne præmier eller bidrag, skal disse præmier eller bidrag også i denne periode fradrages ved opgørelsen af hustruens særskilte indkomst.

Hustruens bidrag til en ordning, der omfattes af pensionsbeskatningslovens § 50, eller til selvpensioneringskonto eller børneopsparingskonto kan ikke fradrages i hendes særskilte indkomst, men skal fradrages ved ægtemandens indkomstopgørelse, i det omfang de kan rummes indenfor den i pensionsbeskatningsloven fastsatte beløbsgrænse på 3.000 kr.

Hvis der ved opgørelsen af hustruens særskilte indkomst fremkommer underskud, skal dette i videst muligt omfang modregnes i ægtemandens skattepligtige indkomst for samme indkomstår. Er denne indkomst mindre end hustruens underskud, overføres det overskydende beløb efter den almindelige regel herom til fradrag for det efterfølgende indkomstår. Fremkommer der underskud ved opgørelsen af ægtemandens skattepligtige indkomst, behandles dette på tilsvarende måde. Overførsel af underskud til fradrag i den anden ægtefælles indkomst kan dog kun ske, når ægtefællerne er sambeskattet ved udgangen af indkomståret.

4. Hustruens særlige indkomst

Også af særlig indkomst foretages i et vist omfang særskilt ansættelse af den gifte kvinde. Det gælder følgende former for særlig indkomst:

1. Fortjeneste eller tab ved afståelse af formuegoder hørende til hustruens virksomhed.
2. Godtgørelse i anledning af fratreden af stilling m. v., vederlag for påtagelse af konkurrenceklausul og for afløsning af pensions-tilsagn, jubilæumsgaver, samt offentlige gaver og legatbeløb ydet af offentlige midler og legater m. v. som anerkendelse af modtagerens fortjeneste.
3. Beløb, der tilfalder en arbejdsgiver ved en pensionsordnings opløsning eller bortfald, eller som ved en virksomheds afhændelse eller ophør kan fradrages som uafskrevne tilskud til pensionsordninger m. v.

De fradrag, der indrømmes ved opgørelse af særlig indkomst og beregning af særlig ind-

komstskat, indrømmes for hver ægtefælle for sig.

5. Personfradrag

Ved skatteberegningen indrømmes der et personfradrag, hvis størrelse ved udskrivningsloven er fastsat til 5.000 kr. Beløbet pristalsreguleres hvert år og udgør for indkomståret 1974 6.100 kr. Sambeskattede ægtefæller får to personfradrag.

Når en gift kvinde er ansat af særskilt indkomst, beregnes indkomstskatten af denne indkomst i princippet uden hensyntagen til størrelsen af ægtemandens skattepligtige indkomst. Ved skatteberegningen gives det ene af ægtefællernes to personfradrag i hustruens særskilte indkomst. Kan personfradraget ikke udnyttes fuldt ud i den særskilte indkomst, fradrages det overskydende beløb ved skatteberegningen for ægtemanden. Kan en ægtemand ikke udnytte sit personfradrag fuldt ud, overføres det overskydende fradrag på tilsvarende måde til hustruens særskilte indkomst.

Der gælder visse særlige regler om personfradrag for folkepensionister m. fl., men reglerne om overførsel af ikke udnyttet personfradrag fra den ene ægtefælle til den anden gælder også for disse.

6. Hustrufradrag

Ud over personfradraget har den gifte kvinde mulighed for ved skatteberegningen af den særskilte indkomst at opnå hustrufradrag. Følgende indkomstarter giver ret til hustrufradrag:

- a. Indkomst ved selvstændig virksomhed
- b. Indkomst ved arbejde for fremmede
- c. Arbejdsløshedsunderstøttelse
- d. Sygeløn og sygedagpenge.

Hustrufradraget indrømmes kun, hvor den ansatte særskilte indkomst er mindre end 30.000 kr. Fradraget udgør halvdelen af den særskilte indkomst, som fradraget beregnes af, men kan ikke overstige 2.000 kr. Denne overgrænse gælder kun, hvor den samlede ansatte særskilte indkomst er under 11.000 kr., idet de 2.000 kr. nedsættes med 100 kr. for hver fulde 1.000 kr., hvormed indkomsten overstiger 10.000 kr.

I visse tilfælde vil hustrufradraget sammenlagt med personfradraget overstige den ansatte særskilte indkomst. I så fald overføres det

overskydende beløb til fradrag ved skatteberegningen for ægtemanden.

For det indkomstår, hvori ægteskabet er indgået, eller hvori separation eller skilsmisse er indtrådt, ansættes hustruen til indkomstskat af sin særskilte indkomst under sambeskatningen samt sin fulde indkomst i resten af indkomståret. Hustrufradraget beregnes da på grundlag af den således foretagne samlede indkomstansættelse. Fradraget kan heller ikke i disse tilfælde overstige halvdelen af indkomst af den under a.-d. nævnte art, der indgår i indkomstansættelsen. Beløb indtjent før sambeskatningens indtræden eller efter dens ophør tages altså i betragtning. Aftrapningen af overgrænsen på 2.000 kr. sker på grundlag af den ansatte skattepligtige indkomst, uanset om den omfatter indkomst, der ikke giver ret til hustrufradrag.

Overførsel af ikke udnyttet personfradrag og hustrufradrag foretages fuldt ud, selv om ægtefællerne ved ægteskabs indgåelse kun har været sambeskattet i en del af indkomståret. Derimod er overførsel af disse fradrag udelukket, hvor sambeskatningen mellem ægtefællerne er ophørt ved indkomstårets udgang.

7. Medhjælpende hustru

Indkomstkatten beregnes på en særlig måde for ægtemænd, hvis hustru i det pågældende indkomstår har deltaget i væsentligt omfang i driften af mandens eller ægteparrets fælles erhvervsvirksomhed (»medhjælpende hustru«). Ved skatteberegningen for manden anses 25 pct. af hans ansatte skattepligtige indkomst, dog højst 12.000 kr., for indtjent af hustruen. Der indrømmes personfradrag i den indkomst, der således henføres til hustruen, efter samme regler som i de tilfælde, hvor hustruen er ansat særskilt til skat. Der ydes endvidere et fradrag på 1.200 kr. i den indkomst, der henføres til hustruen. Dette fradrag nedsættes dog med 100 kr. for hver fulde 1.000 kr., hvormed ægteparrets samlede ansatte indkomst overstiger 30.000 kr. Fradraget falder således bort, når indkomsten udgør 42.000 kr. eller mere. Skatten af den indkomst, der er henført til hustruen, sammenlægges med den skat, der beregnes af mandens øvrige indkomst, og det samlede beløb pålignes manden.

Reglerne vedrørende en medhjælpende hustru finder ikke anvendelse, når manden er A-indkomstmottager, og hustruen hjælper ham

med det arbejde m. v., hvorfra A-indkomsten hidrører.

Den særlige skatteberegning anvendes ikke, hvis sambeskatningen med hustruen er ophørt inden indkomstårets udgang. Beregningen kan derimod anvendes for det indkomstår, hvori ægteskab indgås, selv om hustruen før ægteskabets indgåelse har haft skattepligtig indkomst, herunder indkomst, som under ægteskabet ville være blevet beskattet særskilt.

Hvis hustruen har særskilt indkomst i det pågældende indkomstår på over 2.400 kr. efter lønmodtagerfradrag, kan der ikke ske skatteberegning efter reglerne for medhjælpende hustruer. Derimod afskærer særskilt indkomst på 2.400 kr. og derunder ikke fra reglens anvendelse. For det indkomstår, hvori ægteskab er indgået og sambeskatning dermed indtrådt, afskærer en særskilt indkomst under ægteskabet dog fra anvendelse af reglen, selv om den særskilte indkomst er på 2.400 kr. eller derunder.

Når hustruen har en særskilt indkomst på 2.400 kr. eller derunder og beregningsreglerne vedrørende en medhjælpende hustru finder anvendelse, lægges den særskilte indkomst uden hustrufradrag til det beløb af mandens indkomst, som højst henføres til hustruen.

For det indkomstår, hvori ægteskabet er indgået og sambeskatning dermed indtrådt, skal der ved afgørelsen af, hvorvidt og i hvilket omfang det til hustruen henførte beløb er større end 12.000 kr., bortses fra hustruens indkomst i tiden før ægteskabets indgåelse.

Det maksimale beløb på 12.000 kr. for indkomst, som kan henføres til hustruen, pristinreguleres fra og med indkomståret 1973. For indkomståret 1974 udgør maksimumsbeløbet 13.400 kr.

Beskatning efter reglerne vedrørende medhjælpende hustru forudsætter en anmodning fra skatteyderen i forbindelse med indgivelsen af selvangivelsen. Som nævnt er det en betingelse, at hustruen i det pågældende indkomstår har deltaget i væsentligt omfang i driften af mandens eller ægteparrets fælles erhvervsvirksomhed. Det må bero på en konkret afgørelse, om hustruens deltagelse i det enkelte tilfælde har haft et væsentligt omfang. Det skal dreje sig om medhjælp af en fastere karakter, som lægger beslag på en betydelig del af hustruens arbejdskraft.

Hustruens medvirken må have haft et sådant omfang, at der ved tilrettelæggelsen af virksomhedens drift er regnet med hendes del-

tagelse i arbejdet, således at der derved normalt er sparet udgift til anvendelse af fremmed arbejdskraft. Det er dog ikke nødvendigt, at hustruen har medvirket dagligt i hele indkomståret. Reglen vil efter omstændighederne også kunne anvendes, hvor hustruen kun har deltaget i arbejdet visse dage om ugen eller kun i en del af indkomståret. Der foreligger dog ikke en væsentlig medvirken, når hustruen kun yder lejlighedsvis assistance eller kun arbejder med nogle få timer om ugen, f. eks. i forbindelse med week-end travlhed, eller når der er tale om sæsonarbejde af kortere varighed, f. eks. i forbindelse med julehandelen.

Det vil i almindelighed ikke være tilstrækkeligt, at hustruen har passet mandens forretningstelefon. Arbejdet med regnskabsførelse i den pågældende virksomhed vil kunne be-

grunde skattemæssig stilling som medhjælpende hustru, hvis virksomheden har et sådant omfang, at regnskabsførelsen i sig selv eller sammen med andre opgaver i virksomheden virkelig stiller betydelige krav til hustruens arbejdsindsats. I en mindre virksomhed, hvor regnskabsførelsen væsentligt består i indførelse af nogle få daglige poster, vil hustruens arbejde hermed således ikke kunne danne grundlag for beskatning efter reglerne vedrørende en medhjælpende hustru.

Hvor hustruen arbejder med i virksomheden hver dag, må der i almindelighed være tale om en daglig arbejdsindsats på mindst 3-4 timer. Er der ikke tale om daglig medvirken eller medvirken i hele indkomståret, må der normalt kræves en væsentlig større daglig arbejdsindsats.

IV. Vurdering af de gældende regler

1. Den historiske baggrund for sambeskatningen

Den danske indkomstbeskatning har lige siden, den blev indført i 1903, hvilet på det princip, at skatten udskrives efter en progressiv skala. Dette indebærer, at den skattepligtige indkomst beskattes under ét, og at man derfor skal fastlægge den beskatningsbare enhed. Fra indkomstskattens indførelse var dette enlige voksne personer samt ægtepar og deres børn under 15 år under ét, repræsenteret ved familiefaderen. Dette princip bibeholdtes uændret indtil 1970, hvor der gennemførtes selvstændig beskatning af børn og særskilt beskatning af visse hustruindtægter.

I skattelovskommissionens 1. betænkning fra 1948 sammenfattede man begrundelsen for sambeskatningen i, at ægteskabet stifter et økonomisk fællesskab, der finder udtryk på mange måder, såsom den gensidige forsørgerpligt, pligten til at deltage i fælles udgifter og fælles hæftelse for gæld, der er stiftet ved afholdelse af sådanne udgifter.

I tilknytning til sambeskatningen blev der fra 1922 givet forskellige fradrag ved skatteberegningen for forsørgere og ikke-forsørgere, der i øvrigt beskattedes efter samme skatteskala. Fradragene aftrappedes imidlertid gradvis og bortfaldt for begge kategorier ved en vis indkomst (oprindelig 12.000 kr.), således at forsørgere og ikke-forsørgere ved en højere indkomst beskattedes ens.

Fra og med skatteåret 1956/57 indførtes forskellige skatteskalaer for forsørgere og ikke-forsørgere, således at der fandt en lavere beskatning sted af det sambeskattede ægtepar end af en enlig med samme indkomst. Den lempeligere skatteskala for forsørgere anvendtes på gifte, uanset om den med manden sambeskattede hustru havde indtægt eller ej. Efter de gældende regler får et ægtepar to personfradrag, uanset om begge eller kun den ene ægtefælle har indtægt.

For de ægtepar, hvor hustruen arbejder ude,

blev der og bliver der stadig i et vist omfang givet fradrag i hustruens indkomst som kompensation for ekstraudgifter som følge af hustruens udearbejde. Der gives endvidere et vist fradrag, når hustruen i væsentligt omfang udfører arbejde i mandens eller ægtefællernes fælles virksomhed.

Begrundelsen for fra 1970 at beskatte hustruen selv af selvstændig erhvervsindkomst og lønindkomst samt indkomst, der træder i stedet herfor, var i det væsentligste, at man ønskede at imødekomme gifte udearbejdende kvinders krav om selvstændig beskatning.

Når man fortsat principielt opretholdt sambeskatningen, var det begrundet i, at ægteskabet stadig er langt den almindeligste samlivsform, og at ægtefællerne i de fleste ægteskaber har et økonomisk fællesskab både med hensyn til indtjening og forbrug.

Mere konkret ønskede man at undgå, at ægtefæller ved i sig selv lovlige dispositioner deler formuen og dens afkast mellem sig og derved opnår en gunstigere skattemæssig stilling. Endvidere blev der lagt vægt på, at det ved fuld særbeskatning i mange tilfælde ville være vanskeligt at fastslå, om beskatningen skulle ske hos manden eller hustruen. Endelig fandtes det vanskeligt at fordele indkomsten korrekt på mand og hustru, hvor hustruen arbejder i mandens eller den fælles bedrift.

2. Generel vurdering af ægtefællebeskatningen

De gældende regler må betragtes som et kompromis. Man har ophævet sambeskatningen for de indkomster, hvor den vakte mest uvilje og irritation, nemlig personlige indkomster som løn, indkomst af selvstændigt erhverv, pension etc., der klart kan opgøres og henføres til den, som udfører lønarbejdet, driver erhvervsvirksomheden eller er berettiget til pension etc.

Derimod har man bibeholdt sambeskatningen af ægtefællers formue og afkast af denne

hos manden, fordi der i ægteskabet normalt består økonomisk fællesskab, og det derfor ved beskattningen kan være vanskeligt at opdele formuen og indtægten heraf efter klare og objektive regler, som ikke kan misbruges.

Som led i sambeskatningen skal fradrag, der ikke har forbindelse med hustruens egen skattepligtige indkomst, altid foretages hos manden, uanset om det ville være mere fordelagtigt at få fradraget i hustruens indkomst, og uanset om det i virkeligheden er hustruen, der afholder udgiften.

Sambeskatningen medfører, at skatten af den sambeskattede hustruindkomst og -formue pålignes og opkræves hos manden, og at indkomsten og formuen også skal selvangives af ham. Den indebærer endvidere, at ægtefællerne gensidigt hæfter subsidiært for hinandens skattegæld. Disse forhold føles af mange som en diskrimination og umyndiggørelse af den gifte kvinde.

Hertil kommer, at de modstående hensyn, som reglerne skal tilgodese, i sammenhæng med kildeskatten har gjort disse komplicerede og uforståelige for mange skatteydere og vanskelige at administrere. Således har bibeholdelsen af den principielle sambeskatning gjort det nødvendigt at give adgang til at overføre underskud i den ene ægtefælles skattepligtige indkomst til fradrag i den anden ægtefælles indkomst og til tilsvarende at overføre personfradrag, som den ene ægtefælle ikke kan udnytte, til fradrag hos den anden. Denne overførselsadgang gælder både ved forskudsregistreringen og ved slutligningen. Ændringer i en ægtefælles forhold i løbet af året kan derfor både give anledning til konsekvensændringer for den anden ægtefælle og til uoverensstemmelse mellem forskudsskat og slutskat.

Også reglerne om beskattning ved ægteskabs indgåelse og ophør virker komplicerede. Det har sammenhæng med, at kildeskatten er en samtidighedsskat, således at indkomstperiode og skattepligtsperiode er sammenfaldende, og at hustruen ikke under ægteskabet beskattes selv af alle sine indtægter. Resultatet er, at hustruen i det år, hvori ægteskab indgås eller opløses, beskattes af en samlet indkomst bestående af 2 led, dels hendes arbejdsindkomst m. v. i ægteskabet dels hendes samlede indkomst udenfor ægteskabet.

3. Sambeskatningens omfang

Sambeskatningens omfang kan belyses ved tabellerne 1-3 på side 16, der er opstillet på grundlag af en analyse af selvangivelserne for indkomståret 1971, som er bragt i Statistiske Efterretninger 1973 nr. 32.

Af tabel 1 ses, at de samlede skattepligtige bruttoindkomster i 1971 udgjorde 94,6 mia. kr., og at de gifte personers andel heraf var 65,4 mia. kr. Den hos de gifte kvinder særskilt beskattede samlede bruttoindkomst var 11,6 mia. kr., medens den hos mændene beskattede indkomst var 53,8 mia. kr.

Af de hos mændene beskattede indkomster udgør indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed 9,2 mia. kr. samt passive formueindkomster m.v. og overskud på fast ejendom 2,5 mia. kr. eller i alt næsten 12 mia. kr. Den hos hustruindkomst, som underkastes sambeskatning, er en del af disse beløb.

Hvor en hustru uden væsentlig bistand fra manden driver selvstændig erhvervsvirksomhed og tager aktiv del i driften af virksomheden, beskattes hun selv af indkomsten herfra. De gifte mænds erhvervsindkomst kan derfor stort set i sin helhed henføres til selvstændig erhvervsvirksomhed, som drives af mændene. Det betyder, at sambeskatningen iøvrigt i det væsentlige er begrænset til de passive formueindkomster m. v., som i 1971 udgjorde godt 2,5 mia. kr. svarende til ca. 20 pct. af de indkomster, som allerede beskattes hos de gifte kvinder og ca. 4 pct. af de gifte personers samlede indkomster.

Tabel 2 viser tilsvarende, at de samlede ligningsmæssige fradragbeløb på 12,7 mia. kr. fordeler sig med 3,2 mia. kr. på de ugifte og 9,5 mia. kr. på de gifte. Af det sidste tal tæner mændene sig for 8,5 mia. kr. og kvinderne for 0,9 mia. kr. Den store forskel skyldes naturligvis dels, at der er flere gifte mænd med indkomst, men er også en følge af, at visse fradrag som en konsekvens af sambeskatningen altid gives hos manden. Det drejer sig om fradragene 3.-7. i tabel 2, der ialt tudgør 6,5 mia. kr.

I tabel 3 er de indkomstbeløb og de fradrag, som er omfattet af sambeskatningen, fordelt efter de gifte mænds bruttoindkomst. Det er på grundlag heraf muligt at skønne over, hvilke provenumæssige virkninger udvalgets forslag vil få, jf. kapitel VI, pkt. 8.

Tabel 1.

Samlede indkomstbeløb i 1971 fordelt efter indkomstens art og indkomstmodtagernes ægteskabelige status.

	Ugifte			Gifte			Til- sammen
	Mænd	Kvinder	Ialt	Mænd	Kvinder	Ialt	
Mill. kr.							
1. Løn m. v.	11.278	8.283	19.561	37.263	10.610	47.873	67.434
2. Pensioner m. v.	1.322	3.520	4.842	3.512	279	3.791	8.633
3. Renter m. v.	558	1.091	1.649	2.254	0	2.254	3.903
4. Naturalindkomst	137	137	274	341	29	370	644
5. Fast ejendom	31	67	98	266	0	266	364
6. Selvst. erhv.virks.	1.201	427	1.628	9.170	371	9.541	11.169
7. Øvrige indkomster	619	561	1.180	972	301	1.273	2.453
1. -7. Bruttoindkomst	15.146	14.086	29.232	53.778	11.590	65.368	94.600

Tabel 2.

Samlede fradragsbeløb i 1971 fordelt efter fradragets art og indkomstmodtagernes ægteskabelige status.

	Ugifte			Gifte			Til- sammen
	Mænd	Kvinder	Ialt	Mænd	Kvinder	Ialt	
Mill. kr.							
1. Lønmodtagerfradrag	764	538	1.302	1.769	761	2.530	3.832
2. Pensionsbidrag ATP	51	56	107	258	79	337	444
3. Sygekasse, indekssk. m. v. . .	273	287	560	1.547	8	1.555	2.115
4. Livsforsikring m. v.	74	58	132	607	0	607	739
5. Renter af gæld	153	65	218	938	0	938	1.156
6. Underskud på fast ejend. . .	279	166	445	2.572	0	2.572	3.017
7. Øvrige fradrag	310	115	425	858	89	947	1.372
1. -7. Samlede fradrag	1.904	1.285	3.189	8.549	937	9.486	12.675

Tabel 3.

Visse indkomst- og fradragsbeløb i 1971 for gifte mænd fordelt efter bruttoindkomstens størrelse

	Bruttoindkomst						Til- sammen
	under 10.000	10.000— 19.999	20.000— 39.999	40.000— 59.999	60.000— 99.999	100.000 og derover	
Antal personer (i 1.000)	29	127	409	376	151	61	1.153
Indkomster (mill. kr.):							
3. Renter m. v.	61	80	476	392	449	796	2.254
5. Overskud på fast ejendom .	2	15	58	46	52	93	266
6. Indtægter v. selvst. virks. .	÷ 182	440	2.137	1.853	1.694	3.228	9.170
Fradrag (mill. kr.):							
3. Sygekasse, indekssk. m. v. . .	21	89	374	470	296	297	1.547
4. Livsforsikring m. v.	7	10	113	219	155	103	607
5. Renter af gæld	17	23	189	297	197	215	938
6. Underskud på fast ejend. . .	18	52	379	843	815	465	2.572
7. Øvrige fradrag	6	13	113	203	240	282	858

4. Specielle spørgsmål

Udvalget har modtaget en række henvendelser med indvendinger mod de gældende regler for beskatning af ægtefæller, blandt andet,

at hustruens renteindtægter — herunder af hendes særeje - skal beskattes hos manden,

at reglerne vedrørende skatteberegning for mænd med en medhjælpende hustru er for restriktive,

at ligningsmæssige fradrag, der ikke direkte har relation til indtægtserhvervelse, altid skal foretages hos manden, også selv om hustruens indkomst er højere, eller hun betaler de pågældende udgifter, samt

at sambeskatningen i sin nuværende form er udtryk for diskrimination.

Disse henvendelser er indgået i udvalgets overvejelser. I det følgende gennemgås forskellige sider af ægtefællebeskatningen med henblik på, om reglerne er velbegrundede, og om de i særlig grad komplicerer beskatningen.

A. Hustrufradragene

Frdraget for hustrus indkomst ved selverhverv blev indført i 1912. Det motiveredes med, at gifte kvinder med selverhverv på grund af arbejdet som regel ikke selv kunne forestå husførelsen, hvilket bevirkede, at udgifterne til denne blev højere, end hvis hustruen selv havde forestået den.

Frdraget fastsattes til halvdelen af indtægten ved hustruens selverhverv med en overgrænse på 300-400 kr. svarende til halvdelen af det skattefrie bundfradrag, som manden fik ved skatteberegningen. Bundfradraget blev fra 1922 gradueret, således at det af trappedes, når ægtefællernes samlede indkomst oversteg 5.000 kr. og helt faldt væk ved en indkomst på 10.000 kr.

Aftrapningen af overgrænsen medførte, at hustrufradraget blev mindre, jo mere hustruen ved udearbejde bidrog til forøgelse af ægtefællernes fælles indkomst. Dette harmonerede ikke med motiveringen for hustrufradraget, og man fastsatte derfor fra og med skatteåret 1947/48 en ny fast overgrænse på 2.000 kr. Den svarede til, hvad normaludgiften til løn, kost og logi til en fast huslig medhjælp efter de da herskende prisforhold kunne antages at repræsentere som et gennemsnit for hele landet.

Ved gennemførelsen af den særskilte hustrubeskatning i 1970 faldt begrundelsen for hu-

strufradraget for så vidt væk. Dette så meget mere fordi ægtepar, hvor manden havde normal indtægt, og hustruen havde indtægt ved selverhverv af ikke uvæsentligt omfang, fik en skattelettelse efter de nye regler.

Dette gjaldt dog ikke ægtepar med en lav samlet indkomst, f. eks. fordi hustruens indkomst var lav. Problemet var, at selv om hustrufradraget for disse ægtepar egentlig ikke var særlig velbegrundet, havde pris- og lønudviklingen medført, at de pågældende ægtepar fik det største udbytte af hustrufradraget, idet det maksimale fradrag på 2.000 kr. opnåedes ved en indkomst efter lønmodtagerfradrag på 4.000 kr.

Gennemførelsen af særskilt beskatning samtidig med en ophævelse af hustrufradraget ville medføre, at ægtepar med en samlet indkomst under 30.000 kr. ikke ville få en skattelettelse, men derimod en skattestigning. Selv om dette måske kunne siges at være en følge af, at beskatningen for disse hidtil havde været for lempelig, fandt folketingets flertal ikke at kunne acceptere en skatteforhøjelse for disse lavindkomstgrupper. Der blev derfor ved den endelige vedtagelse af kildeskatteloven påny indsat en bestemmelse om fradrag for hustruens selverhverv og tilsvarende for medhjælpende hustruer. For at begrænse fradraget til gifte kvinder med lav indkomst aftrappes overgrænsen på 2.000 kr. med 100 kr., for hver 1.000 kr. den ansatte skattepligtige indkomst overstiger 10.000 kr. Fradraget falder således væk, når hustruens ansatte indkomst overstiger 30.000 kr.

Som det fremgår af det foregående, er reglerne om hustrufradrag udviklede og vanskelige at forstå for skatteyderne. Frdragets afhængighed af indtægten gør endvidere, at det er en kilde til uoverensstemmelse mellem den foreløbige skat og slutskatten. Problemet er naturligvis nogenlunde begrænset, fordi frdraget ligger fast, når den gifte kvinde kun har indkomst, der giver ret til hustrufradrag, og denne indkomst efter lønmodtagerfradrag m. v. ligger mellem 4.000 og 11.000 kr., og fordi hustrufradragene i øvrigt er forholdsvis små beløb.

B. Overførsel af uudnyttet personfradrag mellem ægtefæller

I det omfang en ægtefælle ikke kan udnytte sit personfradrag, overføres den uudnyttede del til fradrag i den anden ægtefælles skatte-

pligtige indkomst. Det samme gælder for hustrufradrag.

Denne adgang til at overføre et uudnyttet beregningsfradrag til fradrag hos den anden ægtefælle medfører, at der ved forskudsregistreringen skal tages hensyn til, hvorledes person- og hustrufradragene skal fordeles mellem ægtefællerne. Hvis en af ægtefællerne i løbet af indkomståret begynder eller ophører med at modtage indkomst, der resulterer i, at personfradraget helt eller delvist skal overføres mellem ægtefællerne, giver det anledning til en ændring af forskudsregistreringen for begge ægtefæller.

Som tidligere omtalt blev den i udvalgets betænkning fra 1972 foreslåede ordning med fastfrysning af det personfradrag, der gives ved den ordinære forskudsregistrering, ikke gennemført.

Problemet ville falde bort, hvis personfradraget erstattedes af indkomstuafhængige persontilskud til alle. Dette ville indebære, at personer med indkomst under personfradraget ville få et nettotilskud fra det offentlige.

Det er dog muligt uden en persontilskudsordning at undgå eller begrænse en skærpelse af beskattningen for de ægtepar, der i dag helt eller delvis får overført ægtefælens personfradrag. Det kan ske ved at lade skatteværdien heraf - beregnet som den samlede indkomstskat inklusive sociale bidrag på det første indkomstrin på skatteskalaen - fradrage i den anden ægtefælles slutskat.

C. Bindingen af de ligningsmæssige fradrag til manden

Som en konsekvens af sambeskatningen skal ligningsmæssige fradrag, der ikke vedrører udgifter, som er nødvendige for at erhverve og vedligeholde indkomsten, altid foretages hos manden.

Denne regel er ofte blevet kritiseret i tilfælde, hvor hustruens indkomst er større end mandens, eller hvor hun betaler de pågældende udgifter.

Der er i og for sig intet til hinder for at gennemføre valgfrihed på dette område. Tidligere forslag herom er imidlertid blevet afvist med den begrundelse, at administrationsbesværet ville være urimeligt stort i forhold til de fordele, som ordningen vil kunne indebære for et mindre antal skatteydere. Endvidere er der peget på en række problemer af teknisk-administrativ art.

Udvalget føler sig ikke på grundlag af den fremførte argumentation overbevist om, at bedømmelsen er rigtig. Sådanne tilfælde måtte i givet fald kunne løses ved dispensation.

D. Reglerne vedrørende mænd med en medhjælpende hustru

Reglen om, at 25 % af mandens ansatte skattepligtige indkomst - dog maksimalt 12.000 kr., som pristalsreguleres og for 1974 udgør 13.400 kr. - henføres til den medhjælpende hustru ved skattens beregning, gælder kun, hvor manden eller ægtefællerne driver selvstændig erhvervsvirksomhed, og hustruen har deltaget i væsentligt omfang i virksomhedens drift.

Reglen gælder ikke, hvor manden er lønmodtager, og hustruen hjælper ham med arbejdet. Dette har været kritiseret i tilfælde, hvor mandens indkomst ligger på grænsen mellem selvstændig erhvervsindkomst og lønindkomst som f.eks. for forsikringsagenter med kontorhold og taksatorer. Resultatet føles formentlig kun urimelig i disse tilfælde, hvor virksomheden har karakter af almindelig erhvervsvirksomhed, og hvor afgrænsningen af, hvad der er A-indkomst, er usikker. I rene lønmodtagerforhold vil der normalt ikke være mulighed eller behov for at udsønde egentlige hjælpefunktioner fra arbejdet.

Reglerne vedrørende mænd med en medhjælpende hustru kan heller ikke anvendes, hvis hustruen har særskilt indkomst på over 2.400 kr. Oprindeligt var det en forudsætning for at få status som medhjælpende hustru, at hustruen ikke havde særskilt indkomst. Adgangen til at have særskilt indkomst på indtil 2.400 kr. blev indsat, fordi bestridelse af et borgerligt ombud ellers ville kunne afskære kvinder fra at blive betragtet som medhjælpende hustru.

Udvalget mener ikke, at det er nødvendigt eller rimeligt at have nogen grænse i denne relation, men finder, at væsentlighedsbetingelsen er tilstrækkelig til at afgøre, om hustruen skal betragtes som medhjælpende hustru. I den forbindelse henvises til, at udvalget foreslår reglerne om hustrufradrag, herunder også det specielle hustrufradrag for en medhjælpende hustru, ophævet.

E. Beskatningen af ægtefællers formueindtægt

Sambeskatningen betyder primært, at de af hustruens indkomster, der ikke beskattes hos

hende som særskilt indkomst, samt hendes formue beskattes hos manden. I det omfang mandens ansatte skattepligtige indkomst er så meget større end hustruens, at marginalbeskatningen er højere end hustruens, bliver der tale om en højere beskatning af disse indkomster.

Virkningen er principielt den samme, som er drøftet under afsnit C. om bindingen af visse af de ligningsmæssige fradrag til manden.

Sambeskatningens virkning på ægteparrets beskatning er således normalt en forhøjet beskatning af visse indtægter. Denne forhøjelse modificeres i et vist omfang ved reglerne vedrørende mænd med en medhjælpende hustru. Derimod er der ingen regler, der modificerer

sambeskatningen af formueindtægt eller afkast af hustruens formue i mandens eller ægtefællernes erhvervsvirksomhed.

Det sidste forhold er gensidigt, for så vidt som afkast af mandens formue i en erhvervsvirksomhed, der drives af hustruen, indgår i hustruens særskilte indkomst.

F. *Særlige situationer*

Indenfor sømandsbeskatningen og dødsbo-beskatningen medfører sambeskatningen betydelige komplikationer. En videregående særbeskatning vil derfor muliggøre forenklinger af reglerne på disse områder.

V. Mulighederne for ændring af reglerne

1. Generelt

De spørgsmål, der er trukket frem og behandlet i kapitel IV, kan deles i to hovedgrupper. Den første gruppe omhandler de regler, som især har betydning for kildeskatten og bestræbelserne for at forenkle denne. Den anden gruppe omhandler muligheden for yderligere forenklinger, der samtidig imødekommer kritikken imod sambeskatningen af ægtefæller.

Hensynet til kildeskatten kan tilgodeses ved følgende ændringer:

Ophævelse af hustrufradrag

Ophævelse af adgangen til at overføre uudnyttet personfradrag til ægtefællen

Ophævelse af adgangen til at overføre et underskud i den skattepligtige indkomst til fradrag i ægtefællens indkomst.

Disse ændringer kunne for så vidt gennemføres uden en videregående særbeskatning.

Som det fremgår af kapitel IV, taler mange grunde dog for, at der gennemføres en yderligere forenkling og tilvejebringes en bedre harmoni i reglerne for beskatning af ægtefæller, således at særbeskatning så vidt muligt bliver uafhængig af indkomstens og formuens art.

En videregående særbeskatning kan tænkes gennemført på flere måder:

- a. Ved at lægge ægtefællers indkomst og formue sammen og beskatte hver af ægtefællerne af en andel heraf. Det er det såkaldte splitting-system, hvor man normalt anvender ligedeling. Man kan imidlertid også lade delingen være valgfri.
- b. Ved omvendt at beskatte ægtefællerne hver for sig af deres egen indkomst og formue på samme måde, som hvis de ikke havde været gift. Det er en egentlig selvstændig beskatning.
- c. Ved som en mellemløsning at beskatte hver af ægtefællerne af egen arbejdsindkomst m. v. og anvende splitting-systemet på formue og indtægt heraf.

- d. Ved at videreføre den nuværende særskilte beskatning til en så høj grad af særbeskatning, som det er praktisk muligt.

Løsning a. kan begrundes med, at der normalt består formuefællesskab mellem ægtefæller, og at det derfor kan være rimeligt at dele indkomsten og formuen mellem ægtefællerne, uanset hvorledes de har bidraget til indkomstens erhvervelse, og hvordan formuen er tilvejebragt. Løsningen er i og for sig en særlig form for sambeskatning, hvorved man alene ophæver den højere progression, der følger af den hidtidige sambeskatning.

Ved løsning c. ophæves på tilsvarende måde progressionsvirkningen for så vidt angår formue og indtægt af formue.

Løsning a. kan ikke antages at imødekomme de mere idémæssige ønsker om at ophæve sambeskatningen. Det kan derimod løsning b. Den er imidlertid - ligesom løsning c. - af praktisk-administrative grunde ikke gennemførlig, navnlig på grund af det stærkt varierende fællesskab om indkomst og formue i selvstændig erhvervsvirksomhed, jf. nedenfor under punkt 3.

Ved at vælge løsning d. og videreføre og udvide den særskilte hustrubeskatning er det derimod muligt at opnå en forenkling af ægtefællebeskatningen og samtidig imødekomme hovedparten af kritikken imod den.

2. En videregående særbeskatning

Ved en videregående særbeskatning - det vil sige en inddragelse af flere indkomstarter til særskilt beskatning hos hustruen - er det på grund af det økonomiske fællesskab mellem ægtefæller nødvendigt at fastlægge, hvorledes ægtefællernes indkomster, udgifter og formue skal fordeles mellem dem ved beskatningen. Det må kunne ske efter nogenlunde klare og objektive kriterier.

En række indkomster er klart knyttet til per-

sonen og giver således ingen problemer. Det drejer sig om:

- a. de forskellige former for A-indkomst, såsom løn, dagpenge og understøttelse, bestyrelshonorar, offentlige og private pensioner, livrente, udbetalinger fra indekskontrakter, offentlig hjælp etc.
- b. B-indkomster som forfatterhonorar, undervisnings- og foredragshonorar, visse licensindtægter, underholdsbidrag, offentlig hjælp, legater, aftægtsydelse, indtægt ved spil og skattepligtige gaver.
- c. særlig indkomst som godtgørelse i anledning af fratreden af stilling m. v., vederlag for påtagelse af konkurrenceklausul og for afløsning af pensionstilsgagn, jubilæumsgaver, samt offentlige gaver og legatbeløb ydet af offentlige midler og legater m.v. som anerkendelse af modtagerens fortjeneste.

Tilsvarende er en række fradragsberettigede omkostninger og udgifter klart knyttet til personen, nemlig lønmodtagerfradrag og de udgifter, lønmodtagerfradraget træder i stedet for, indbetaling til dagpengefonden ved frivillig forsikring, kontingent til syge- og ulykkesforsikring, præmie til renteforsikring på enkelt liv og indekskontrakter, præmie til livsforsikring med kapitaludbetaling samt til renteforsikring og pensionskasse med begrænset fradragsret, indskud på børneopsparings- og selvpensioneringskonti, fradragsberettigede gaver samt underholdsbidrag og aftægts- og andre underholdsydelser.

Den største del af de nævnte indtægter er allerede nu undergivet særskilt hustrubeskattning, ligesom en væsentlig del af de nævnte fradrag foretages i hustruens selvangivelse. For den del af disse indtægter og fradrag, der ikke i dag medregnes til hustruens indkomstansættelse, selv om de vedrører hende, vil der kunne fastsættes regler, hvorefter de henføres til hende, således at de altid placeres hos den af ægtefællerne, de vedrører.

Tilbage er en række indkomster og fradrag, der nu henføres til manden, selv om hustruen har part deri, for hvilke der generelt må fastsættes regler for fordelingen på mand og hustru, eventuelt tillades fri fordeling. Disse er i store træk følgende:

Almindelig skattepligtig indkomst:

Indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed

Indkomst af udlejningsejendom

Overskud på ejerbolig

Aktieudbytte

Licensindtægter af rettigheder, der ikke er »skabt« af skatteyderen selv

Renter af indestående i pengeinstitut, herunder af indestående på kapitalbindings- og etableringskonti

Renter af obligationer, pantebreve og andre udestående fordringer

Fortjeneste eller tab ved afståelse af aktiver, der er erhvervet i spekulationsøjemed, herunder afhændelse af aktier inden 2 år efter erhvervelsen.

Særlig indkomst:

Fortjeneste eller tab ved afhændelse m. v. af erhvervsmæssigt anvendte maskiner, inventar og lignende driftsmidler

Fortjeneste ved afståelse af bygninger og installationer

Fortjeneste eller tab ved afhændelse af goodwill på erhvervsvirksomhed

Fortjeneste eller tab ved afståelse af tidsbegrænsede rettigheder, udbytte-, forpagtnings- eller lejekontrakt, aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, tegningsret til aktier m. v. samt udlodning af likvidationsprovenu.

Fradrag:

Renter af gæld

Underskud i ejerbolig.

3. Indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed

Hvor en ægtefælle driver selvstændig erhvervsvirksomhed ved hjælp af kapital, der tilhører den anden ægtefælles formue (inclusive andel af fællesformue), måtte en konsekvent særbeskættning forudsætte, at indtægten af erhvervsvirksomheden deles op i arbejdsindtægt og kapitalforrentning. Virksomhedens indkomst skulle således - ligesom i et interessentskab - fordeles mellem ægtefællerne i forhold til arbejdsindsats m. v. og kapitalindskud. Herved ville begrebet medhjælpende hustru forsvinde. Denne løsning lader sig af praktisk-administrative grunde ikke realisere.

En kompromisløsning kunne være at henføre erhvervsindkomst i sin helhed til den ægtefælle, der driver virksomheden, men sådan at den »passive« eller medhjælpende æg-

tefælle får forrentet sin kapital i virksomheden. Ved en sådan ordning måtte man formentlig respektere den kapitalforrentning, som ægtefællerne aftaler. Dette ville imidlertid give mulighed for vilkårlig fordeling af indkomst mellem ægtefællerne, og udvalgets flertal finder derfor, at afkast af formue, der anvendes i en erhvervsvirksomhed, altid skal henføres til beskatning hos den ægtefælle, der driver virksomheden, selv om formuen tilhører den anden ægtefælle.

Det er i princippet den regel, der gælder i dag. Hvor det er hustruen, der driver virksomheden, er det dog en forudsætning for, at beskatningen skal ske hos hende, at manden ikke - udover uvæsentlig bistand - deltager i virksomhedens drift. For at videreføre særbeskatningen skal reglen derfor alene udvides, således at beskatningen altid sker hos hustruen, når hun ud fra en samlet kvalitativ og kvantitativ bedømmelse udfører den overvejende del af arbejdet i virksomheden, altså også hvor manden deltager væsentligt - men mindre end hustruen - i arbejdet.

4. Medhjælpende ægtefælle

Som konsekvens af denne af praktiske grunde foreslåede løsning for beskatning af indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed hos den ægtefælle, der udfører den overvejende del af arbejdet, bør der i de tilfælde, hvor den anden ægtefælle i væsentlig omfang deltager i driften af virksomheden, gives adgang til at overføre en del af erhvervsvirksomhedens overskud til den anden ægtefælle.

En sådan regel minder om den nuværende bestemmelse vedrørende skatteberegning for mænd med medhjælpende hustru, hvor det dog er en andel af mandens samlede skattepligtige indkomst, der beregningsmæssigt henføres til hustruen. Da det lige så vel kan være hustruen som manden, der skal beskattes af indtægten fra den selvstændige erhvervsvirksomhed, må ordningen gælde for såvel hustruen som manden.

For delvis at opveje, at overskud af virksomheden skal beskattes hos den ene ægtefælle og som et tillempet forsøg på også delvis at ophæve sambeskatningen på dette område, foreslås det, at reglen ikke blot som nu skal være en beregningsregel, men at beløbet overføres til selvstændig beskatning hos den medhjæl-

pende ægtefælle med de deraf følgende konsekvenser for forskudsregistrering, selvangivelse og hæftelse for skatten.

Hvis ægtefællers subsidiære hæftelse for skattegæld ophæves, jf. nedenfor under punkt 11, kan der tænkes tilfælde, hvor det bliver umuligt at inddrive skatten hos en medhjælpende ægtefælle. Det forudsætter dog, at den medhjælpende ægtefælle ikke betaler skatten og intet ejer, der kan gøres til genstand for udpantning, f. eks. fordi samtlige formueaktiver henhører under den anden ægtefælles rådighed. Det må antages at være få tilfælde, hvor problemet vil opstå i praksis. Det kan imidlertid løses ved i denne situation at bibeholde den subsidiære hæftelse for den anden ægtefælle.

Den medhjælpende ægtefælles ansvar for selvangivelse bør begrænses til et ansvar for, at den del af virksomhedens indkomst, der henføres til den pågældende, selvangives korrekt. Derimod bør den medhjælpende ægtefælle ikke have noget selvstændigt ansvar for virksomhedens regnskaber.

Det nuværende maksimumbeløb for skatteberegning efter reglerne for en medhjælpende hustru udgør for 1974 13.400 kr. I betragtning af, at den her valgte løsning for beskatning af overskud af selvstændig virksomhed alene skyldes praktisk-administrative hensyn, finder udvalget, at det bør overvejes at sætte maksimumgrænsen for den overskudsandel, der skal kunne overføres til den medhjælpende ægtefælle, væsentlig højere.

Udvalget finder ikke, at den nuværende regel om, at en medhjælpende hustru ikke må have indtægt over 2.400 kr., bør bibeholdes, idet betingelsen om, at den medhjælpende ægtefælles indsats skal være væsentlig, må være tilstrækkelig til at udelukke de tilfælde, hvor overførsel af en del af virksomhedens overskud er urimelig. 2.400 kr.'s grænsen medfører irritation hos skatteyderne, administrativt besvær og virker undertiden urimelig. Den medfører blandt andet, at en hustru, der modtager folkepension, og en hustru, der i et år modtager dagpenge på over 2.400 kr., ikke kan anses for medhjælpende hustru i skattemæssig henseende. I øvrigt vil reglen nok også forekomme de fleste besynderlig, når begrebet medhjælpende hustru ændres til medhjælpende ægtefælle og således også kommer til at omfatte en medhjælpende mand.

5. Passive formueindkomster m.v.

Herved forstås afkast af formue, der ikke er anbragt i en erhvervsvirksomhed, som en af ægtefællerne eller begge driver. Disse afkast omfatter især:

Renter af obligationer, pantebreve og bankindestående, der ikke hører til en erhvervsvirksomhed
Aktieudbytte
Indtægt fra et interessentskab uden væsentlig personlig deltagelse i driften
Indtægt ved bortforpagtning
Ejendomsoverskud.

Disse indkomster er ikke sammensatte indkomster som selvstændig erhvervsindkomst og er i det store og hele nettoindkomst for modtageren. De giver derfor i sig selv ingen begrebsmæssige problemer.

Problemet består derimod i, hvorledes beskatningen skal fordeles mellem ægtefællerne, når indtægterne hidrører fra fællesformuen. Der er to »rene« fremgangsmåder, man kan vælge imellem. De er begge baseret på den almindelige ægteskabslovgivning. Det ene er rådighedsprincippet eller bodelsprincippet. Det andet er boslodsprincippet, som vil blive et splittingssystem på dette begrænsede område. Man kan naturligvis også forestille sig en valgfri fordeling.

Boslodsprincippet er næppe anvendeligt isoleret på dette område, når man — som omtalt ovenfor under pkt. 3 - principielt vælger at beskattes indkomst af selvstændig erhvervsvirksomhed hos den ægtefælle, der driver virksomheden.

Forskellen mellem fordeling efter rådighedsprincippet og en fri fordeling er næppe stor i praksis, da der efter ægteskabslovgivningen er adgang til at overføre fællesformue fra den ene ægtefælles rådighed til den anden.

Anvendelse af rådighedsprincippet som fordelingsnorm må forudsætte, at der ikke etableres lånearrangementer med henblik på alene skattemæssigt begrundede overførsler af formueaktiver mellem ægtefællerne. Dette spørgsmål behandles nærmere nedenfor under punkt 7.

Udvalgets flertal finder, at man ved at vælge rådighedsprincippet opnår den løsning, der er lettest at forstå for skatteyderne.

6. Fradragsberettigede udgifter

Udgifter, som er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten, er allerede i dag fradragsberettigede for den særskilt beskattede hustru, og skulle derfor ikke give problemer ved en videregående særbeskatning.

Bidrag og præmier til renteforsikringer og indekskontrakter, udgifter til kapitalforsikring, børneopsparring og selvpensionering, underholdsbidrag samt aftægts- og andre underholdsydelser er i almindelighed knyttet til den person, som har påtaget sig eller er pålagt at præstere betalingen, og dermed til en af ægtefællerne. Det vil derfor ikke give problemer at indrømme det ligningsmæssige fradrag for disse udgifter hos den af ægtefællerne, der hæfter for udgiften, foretager indskud på opsparings- eller forsikringsordningen eller yder en gave. Påhviler ydelsen begge ægtefæller bør fradragsretten indrømmes med halvdelen til hver af dem, hvis ikke en anden fordeling fremgår af aftalen med trediemand.

Hvor adgangen til at tegne indekskontrakter for den ene ægtefælle er udnyttet af den anden, bør man indrømme fradragsret for præmier til denne ægtefælle, når den første ægtefælle ikke selv har indkomst.

Det maksimum på 3.000 kr., der findes for fradrag for præmier til livsforsikringer samt børneopsparrings- og selvpensioneringskonti m. v., bør eventuelt justeres ved en sådan opdeling af fradragsretten.

Svarende til anvendelsen af rådighedsprincippet ved beskatningen af afkast af formueaktiver, der ikke er placeret i ægtefællernes selvstændige erhvervsvirksomhed, vil det være naturligt at lade fradrag for renteudgifter placere hos den ægtefælle, der har optaget lånet, og som efter ægteskabslovgivningen hæfter herfor med sit særeje og den del af fællesejet, hvorover han eller hun råder.

Ligesom ved formueaktiver vil der herved i praksis være mulighed for at opnå en fri fordeling, hvis ægtefællerne optager lån i fællesskab, eller hvis en ægtefælle overfor den anden ægtefælle forpligter sig til at hæfte for en del af et lån, som den anden ægtefælle har optaget og afholder renteudgiften for.

7. Muligheder for misbrug

Opdelingen af ægtefællers formue og formueindtægt samt fradrag kan samlet medføre en lavere skat for ægtefællerne end ved sambeskatning. Hvor dette er en følge af en rimelig fordeling af formue og gæld, er det i overensstemmelse med den tankegang, der ligger bag ønsket om en forenkling og videregående særbeskatning.

Derimod bør reglerne ikke kunne misbruges til at etablere kunstige fordelinger med det ene formål at opnå en skattebesparelse i strid med lovdokumentationerne f. eks. ved at den ene ægtefælle påtager sig gæld og renteudgift for at kunne overføre formue og renteindtægt til beskatning hos den anden.

En måde at forhindre dette på, der samtidig i denne henseende vil medføre ligestilling mellem ægtepar og par, der lever sammen uden at være gift, ville være at medregne beløb, der overføres mellem ægtefæller, som skattepligtig indkomst hos modtageren.

En sådan fremgangsmåde harmonerer imidlertid ikke med den begrænsede videreførelse af særbeskatningen, der er skitseret i det foregående. Fremgangsmåden vil i øvrigt nødvendiggøre, at der fastlægges regler for, hvorledes overførsler mellem ægtefæller skal opgøres. Det vil være mere hensigtsmæssigt at nøjes med en værnsregel, hvorefter ægtefællernes egen fordeling af formue og gæld tilsidesættes, når fordelingen kan karakteriseres som »skæv«, og der forekommer renteindtægter m. v. over et vist beløb. I sådanne tilfælde skal skattemyndighederne kunne omfordele formue og privatgæld og dertil knyttede indtægter og udgifter mellem ægtefællerne efter en regel, der eksempelvis kan have følgende indhold:

»Når en ægtefælle har renteindtægt m.v. over en vis stønelse, f. eks. 5.000 kr. årlig, kan ægtefællernes fordeling af formue og privat gæld - det vil sige gæld, der ikke vedrører en selvstændig erhvervsvirksomhed - tilsidesættes ved beskatningen, hvis

1. denne ægtefælles skattepligtige formue er større end den anden ægtefælles skattepligtige formue, eller
2. den anden ægtefælle har større formue i ejerbolig, der benyttes som bolig for ægtefællerne, og/eller privat gæld end den første ægtefælle.

I så fald skal skattemyndighederne ved be-

skatningen kunne kræve formue og gæld omfordelt således,

- at den første ægtefælles skattepligtige formue ikke er større end den anden ægtefælles skattepligtige formue, og
- at den anden ægtefælles formue i ejerbolig og/eller privat gæld ikke overstiger den første ægtefælles formue i ejerbolig og privat gæld«.

Det er væsentligt, at reglen udformes således, at den er enkel, i betydningen let forståelig for skatteyderne og let at administrere for skattemyndighederne. I denne forbindelse bemærkes, at reglen må antages alene ved sin tilstedeværelse at modvirke misbrug. Den vil i øvrigt kun være af betydning for en lille del af skatteyderne, og det vil være forholdsvis let at konstatere forsøg på misbrug, hvor reglen skal bringes i anvendelse.

8. Formue

Beskatningen af formuen giver ingen problemer i relation til kildeskatten. Der er derfor principielt intet til hinder for at bibeholde sambeskatningen. På den anden side må det forekomme naturligt at bevare en vis overensstemmelse mellem beskatningen af formue og indtægten heraf.

En opdeling af formuebeskatningen svarende til den videregående særbeskatning for indkomstens vedkommende giver ikke vanskeligheder for ligningsadministrationen og -kontrollen, idet problemerne allerede er løst ved indkomstbeskatningen.

En særbeskatning på formueområdet er i og for sig også uden fordelingspolitiske problemer, fordi formueskatten udskrives med en fast promise af den del af formuen, der overstiger 300.000 kr. Spørgsmålet er derfor alene, om der kan opstå problemer som følge af den nedsættelse af den formueskattefrie grænse, som opdelingen på to skattepligtige personer naturligt kan give anledning til. En sådan nedsættelse vil indebære en skærpelse af formuebeskatningen for de ugifte formueskatteydere.

9. Hustru- og personfradrag

Disse fradrag og adgangen til at overføre uudnyttet fradrag fra den ene ægtefælle til den anden er det, der giver problemer overfor kildeskatten, og som har givet anledning til udvalgets opgave om at søge ægtefællebeskatningen forenklet.

Gennemføres en videregående særbeskatning bør hustrufradraget ophæves.

Ved fuld særbeskatning må personfradraget betragtes som et rent bundfradrag i skatteska- laen. Begrundelsen for adgangen til at overføre uudnyttet personfradrag fra den ene ægtefælle til den anden falder derfor væk.

Som nærmere omtalt ovenfor under pkt. 3, er en fuldstændig og principiel ophævelse af sambeskatningen ikke mulig i praksis, og det er derfor nødvendigt at fastsætte særlige regler for indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed. Hertil kommer, at udvalgets forslag indebærer, at ægtefæller med passiv formueindkomst i praktisk taget alle tilfælde får en mulighed for at ophæve eller modvirke progressions effekten ved at henføre formueindkomsten eller dele heraf til den ægtefælle, der har lavest indkomst. Det bliver derved muligt for disse ægtepar at udnytte begge personfradrag uden overførsel fra den ene ægtefælle til den anden.

Udvalget finder på den baggrund, at en ophævelse af adgangen til at overføre uudnyttet personfradrag mellem ægtefæller, uden at der sættes noget andet i stedet, vil virke uheldigt overfor ægtefæller, hvor kun den ene ægtefælle har selvstændig erhvervsindkomst, lønindkomst eller indkomst, der træder i stedet herfor, og hvor ægtefællerne ikke har formueindtægt.

Det er udvalgets opfattelse, at dette problem kan løses ved, at adgangen til at overføre uudnyttet personfradrag til den anden ægtefælle ophæves, og at man i stedet nedsætter den anden ægtefælles slutskat med skatteværdien af det uudnyttede personfradrag. Skatteværdien beregnes som skatten af det uudnyttede personfradrag på det første indkomsttrin på skatteskalaen.

Det ville naturligvis være enklere at udbetale skatteværdien af det uudnyttede personfradrag til ægtefællen selv. Det kunne ske som led i slutopgørelsen. Herved ville man imidlertid komme ind på spørgsmålet om at give persontilskud til alle. Udvalget har ikke ment at kunne gå ind på dette spørgsmål, der må ses i en større sammenhæng.

Løsningen med at give skatteværdien af det uudnyttede fradrag som et fradrag i den anden ægtefælles skat vil fjerne de væsentligste af de problemer i relation til kildeskatten, som knytter sig til de nuværende regler.

Det får i øvrigt den fordelingspolitiske virkning, at »det overførte personfradrag« får samme værdi for alle indenfor samme kom-

mune, og at der derfor ikke opnås nogen »progressionsfordel« ved at overføre det til den anden ægtefælle. Det betyder også, at den højere marginalskat, der i praksis kan blive tale om, når en hustru begynder at arbejde, falder væk og erstattes af den normale beskatningen indenfor det første trin på skatteskalaen.

Når nedsættelsen i den anden ægtefælles skat først gives i slutskatten, bliver der tale om en likviditetsmæssig ringere stilling for disse skatteydere end nu. Dette må imidlertid ses i sammenhæng med, at reglen i sig selv er en undtagelse fra de synspunkter, der ligger bag en videregående særbeskatning.

Ønsker man at undgå den likviditetsmæssige forringelse, kan dette ske ved en ordning, hvor en ægtefælle, der ikke mener at kunne udnytte sit personfradrag, med bindende virkning for forskudsregistreringen afgiver personfradraget til den anden ægtefælle, således at denne får sin beregnede forskudsskat nedsat med skatteværdien af personfradraget.

Ved en sådan ordning bliver den administrative forenkling mindre. Når afgivelsen af personfradraget er bindende indtil slutskattens beregning, undgår man imidlertid ulemperne ved de nuværende regler, der kan give anledning til ændring af begge ægtefællers forskudsregistrering i indkomstårets løb, hvis en af ægtefællerne begynder eller ophører med at modtage indkomst, og personfradraget derfor helt eller delvist skal overføres mellem ægtefællerne.

10. Særlig indkomst

Som det fremgår af punkt 4 i kapitel III beskattes den gifte kvinde i dag særskilt af:

1. Fortjeneste eller tab ved afståelse af formuegoder hørende til hendes erhvervsvirksomhed.
2. Godtgørelse i anledning af fratræden af stilling m. v., vederlag for påtagelse af konkurrenceklausul og for afløsning af pensions-tilsagn, jubilæumsgaver, samt offentlige gaver og legatbeløb ydet af offentlige midler eller legater m. v. som anerkendelse af modtagerens fortjeneste.
3. Beløb, der tilfalder hende som arbejdsgiver ved en pensionsordnings opløsning eller bortfald, eller som ved en virksomheds afhændelse eller ophør kan fradrages som uafskrevne tilskud til pensionsordninger m.v.

Ved en videregående særbeskatning bør for- tjeneste eller tab ved afståelse af udbytte-, for- pagtnings- eller lejekontrakt, tidsbegrænsede rettigheder, aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, tegningsret til aktier m. v. samt udlodning af likvidationsprovenu beskattes hos den ægtefælle, der har rådighed over disse ak- tiver, og som derfor også indkomst- og formue- beskattes deraf.

Ved en sådan udvidelse af særbeskatningen for særlig indkomst bør det samtidig overvejes, om beregningsfradraget på 6.000 kr. skal ændres.

11. Ansvar for selvangivelse og hæftelse for skatten

Justitsministeriets ægteskabsudvalg af 1957 har i betænkning IV nr. 479 i 1968 stillet føl- gende forslag om ansvaret for selvangivelsen og hæftelse for skatten i forbindelse med kil- deskatteordningens gennemførelse:

»Hver ægtefælle bør selv indgive selvangi- velse vedrørende de skattepligtige indkomst- og formuebeløb, der hører til den pågældendes bodel eller særeje. Dette bør ubetinget gælde indtægter af den art, der nævnes i kildeskatte- lovens § 4, stk. 2, medens ægtefællerne i øvrigt bør have frihed til at aftale, at den ene ægte- fælle selvangiver indkomst- eller formuebeløb, der tilhører den andens bodel eller særeje.

Der foreslås ingen ændring i reglen om, at hustruen hæfter principalt for den skat, der pålignes hende i medfør af kildeskattelovens § 4, stk. 2.

For så vidt angår den skat, der pålignes ægtefæller i forening, bør den principale hæf- telse fordeles mellem ægtefællerne i forhold til hver ægtefælles efter ægteskabslovgivningens almindelige regler bestemte andel i de ind- komst- og formuebeløb, der indgår i lignings- grundlaget. Dette skal dog kun fuldt ud gælde i tilfælde, hvor ægtefællerne ikke har indgivet selvangivelser, jf. herved kildeskattelovens § 81. Er skatten beregnet på grundlag af selv- angivelser, bør hæftelsen af praktiske grunde fordeles i forhold til de indkomst- og formue- beløb, hver ægtefælle har selvangivet.

Der foreslås ingen ændring i reglen om hver ægtefælles subsidiære hæftelse for skattebeløb- et, der vedrører den anden ægtefælle, men den særlige adgang for det offentlige til at søge sig fyldestgjort for sit krav hos den subsidiært ansvarlige ægtefælle ved indeholdelse i dennes

løn (kildeskattelovens § 73, stk. 4) foreslås op- hævet«.

a. Ansvar for selvangivelse

Ved kildeskatteloven blev en gift kvinde, der sambeskattes med ægtefællen, pligtig til at afgive erklæring over for ligningsmyndighederne om, hvorvidt hun i indkomståret har haft indtægter, for hvilke hun skal ansættes sær- skilt i skat. I bekræftende fald har hun pligt til at selvangive sin særskilte indkomst, i hvil- ket fald hun også hæfter for oplysningernes rigtighed i overensstemmelse med reglerne i lovgivningen om kontrol med selvangivelsen m. v.

Derimod er ansvaret for selvangivelse af hustruens formue og formueafkast samt hendes øvrige indtægter, der ikke er undergivet særskilt hustrubeskatning, fortsat hos manden.

Ved den foreslåede videregående særbeskat- ning vil disse indtægter og formuebeløb blive fordelt på ægtefællerne, således at hver ægte- fælle beskattes af den indkomst og formue, der hører til pågældendes egen bodel og særeje med den modifikation, at afkast af formue, der er placeret i ægtefællernes erhvervsvirksomhed, beskattes hos den ægtefælle, der udfører den overvejende del af arbejdet. En medhjælpende ægtefælle kan dog beskattes selvstændigt af en andel af virksomhedens indkomst.

En tilsvarende fordeling af ansvaret for selv- angivelsen vil være et naturligt supplement til skattepligtsbestemmelserne og samtidig en nat- urlig videreførsel af den linie, der blev på- begyndt ved kildeskatteordningens gennemfø- relse. Den falder endvidere udmærket i tråd med ægteskabsudvalgets ovennævnte forslag.

Udvalget foreslår derfor, at ansvaret for selv- angivelsen skal påhvile den ægtefælle, der er skattepligtig af indtægten og formuen.

Af kontrolmæssige grunde finder udvalget - ligesom ægteskabsudvalget i ovennævnte be- tænkning - at det vil være hensigtsmæssigt i forbindelse med en sådan opdeling at gennem- føre en ansvarsregel med omvendt bevisbyrde, således at undtagne beløb i relation til det strafferetlige ansvar anses som tilhørende begge ægtefæller i forening, medmindre det godt- gøres at tilhøre den ene alene som bodel eller særeje, eller henhører til den virksomhed, som drives af den ene ægtefælle, der dermed er an- svarlig for selvangivelse af indtægt og formue vedrørende virksomheden. Ved en sådan regel afskæres ægtefællerne fra at påberåbe sig tvivl

om, hvis rådighed unddragne beløb er undergivet, som forsvar for, at ingen af ægtefællerne har selvangivet dem.

b. Hæftelse for skatten

Efter ægteskabslovgivningen er ordningen den, at hver af ægtefællerne hæfter med sin bodel og sit særeje for de ham eller hende påhvilende forpligtelser, og ingen af ægtefællerne er subsidiært ansvarlig for den andens forpligtelser.

Dette princip er imidlertid fraveget for så vidt angår hæftelse for skattegæld. For det første hæfter ægtefæller gensidigt subsidiært for hinandens skatterestancer. For det andet hæfter manden principalt for betaling af skattebeløb, der er pålagt ægtefællerne på grund af hustruens formue og indtægter uden for den særskilte hustrubeskatning.

Den sidstnævnte regel må falde bort, bortset fra de tilfælde, hvor en ægtefælle beskattes af en virksomheds afkast og formue på begge ægtefællers vegne.

Ved kildeskatteordningens indførelse blev den gensidige subsidiære hæftelse indskrænket ved, at adgangen til indeholdelse i løn for den anden ægtefælles skattegæld blev ophævet.

Som en konsekvens af den foreslåede videreførelse af særbeskatningen finder udvalget, at den resterende del af reglen om ægtefællers sub-

sidiære hæftelse for hinandens skattegæld ligeledes bør ophæves, således at hver ægtefælle kun hæfter for sin egen skattegæld. Skattemyndighederne må herefter ligesom andre kreditorer være henvist til at klare sig med de i ægteskabs- og konkurslovgivningen eksisterende afkræftelsesmuligheder til at imødegå transaktioner mellem ægtefællerne for at besvige kreditorerne.

Udvalget finder, at der gennem forskudsbeskatningen og reglerne om inddrivelse af personlige skatterestancer ved udpantning og løn tilbageholdelse hos skyldneren er tilstrækkelig mulighed for at inddrive disse skatter, således at ægtefællernes subsidiære hæftelse kan undværes uden provenumæssige konsekvenser af betydning.

Som omtalt ovenfor under pkt. 4 bør den subsidiære hæftelse bibeholdes i tilfælde, hvor en del af indkomsten af selvstændig erhvervsvirksomhed er overført til beskatning hos ægtefællen (»medhjælpende ægtefælle«). Det samme gælder den situation, hvor en erhvervsvirksomhed - der tilhører den ene ægtefælle - drives af den anden ægtefælle. På grund af den valgte løsning for beskatning af indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed hos den, der driver virksomheden, vil det ellers være umuligt at inddrive skatterestancer, der hidrører fra virksomhedens overskud, i dennes aktiver.

VI. Konklusion

1. Som det fremgår af kapitel III, er reglerne for ægtefællers beskatning yderst komplicerede, vanskeligt forståelige for skatteyderne og tunge at administrere.

En væsentlig årsag hertil er sambeskatningen, der er baseret på opfattelsen af ægteparret som en forbrugsenhed, hvor det til ægteskabet knyttede økonomiske fællesskab gør det naturligt at basere den progressive beskatning på ægtefællernes samlede indkomst.

2. Et brud med denne opfattelse er allerede sket ved kildeskattelovens gennemførelse, hvorefter gifte kvinder blev særskilt skattepligtige af egen arbejdsindkomst m. v. Herved blev - baseret på 1971 tal - 12 milliarder kr. ud af en samlet indkomst hos gifte personer på 65 milliarder kr. henført til beskatning hos de gifte kvinder.

Sambeskatningen omfatter herefter en mindre delmængde af de - stadig 1971 tal - godt 9 mia. kr., der er indtægt af selvstændig erhvervsvirksomhed samt de 2,5 mia. kr. passiv formueindkomst m. v. (udbytte, renter og overskud på fast ejendom), der fremdeles henføres til den gifte mands indkomst.

Analogt med denne placering af hel eller delvis fælles indkomst hos manden er der en række fradrag af fælles karakter, der placeres hos ham.

3. Som det fremgår af kapitel V, er en fuldstændig ophævelse af sambeskatningen ikke teknisk gennemførlig. Navnlig det stærkt varierende fællesskab om indkomst af og formue i erhvervsvirksomhed gør det umuligt. Derimod er det efter udvalgets opfattelse muligt gennem en udvidelse af særbeskatningen at opnå en forenkling og samtidig imødekomme hovedparten af den kritik, der i de senere år er fremkommet mod sambeskatningen af ægtefæller, jf. kapitel IV.

Ved en sådan udvidelse af særbeskatnin-

gen er det på grund af det økonomiske fællesskab mellem ægtefæller nødvendigt at fastlægge, hvorledes ægtefællernes indkomster, udgifter og formue skal fordeles mellem dem ved beskatningen.

4. En række indkomster og fradrag er klart knyttet til personen og giver derfor ingen problemer. De fleste af disse indkomster og fradrag, som vedrører hustruen, er allerede i dag undergivet den særskilte hustrubeskatning, og resten vil også kunne henføres til hustruen, uden at der opstår afgrænsningsproblemer.

Derimod er ægtefællernes formue, formueindtægt og fradragsberettigede udgifter som renter og ejendomsunderskud ikke knyttet til personen, og der må derfor fastsættes nærmere regler for, hvorledes disse beløb skal fordeles ved beskatningen.

For indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed kan man udvide den gældende regel om særskilt beskatning hos hustruen til at omfatte alle tilfælde, hvor hustruen driver virksomheden.

Den skatteberegningsregel, der i dag gælder vedrørende mænd med en medhjælpende hustru, foreslås samtidig udvidet, så den også gælder, hvor der er tale om en medhjælpende mand. Reglen foreslås endvidere ændret til, at den medhjælpende ægtefælles indkomstandel alene beregnes af virksomhedens indkomst i modsætning til den samlede skattepligtige indkomst, og således at indkomsten beskattes hos den medhjælpende ægtefælle. Efter udvalgets opfattelse bør det i øvrigt overvejes at gennemføre en væsentlig forhøjelse af overgrænsen for den indkomstandel, der kan overføres, og som for 1974 udgør 13.400 kr.

For formueindkomst og renteudgifter m. v. kan fordelingen mellem ægtefællerne ved beskatningen ske efter rådighed og hæftelse. Som værn imod misbrug kan der indsættes en regel mod skævdeling, der alene med sigte på skatte-

besparelse f. eks. placerer indkomst hos den ene ægtefælle og renteudgift hos den anden.

En opdeling af formuebeskatningen svarende til den videregående særbeskatning for indkomstens vedkommende vil ikke give problemer, bortset fra spørgsmålet om den formueskattefri grænse skal nedsættes.

5. Ved en videregående særbeskatning kan hustrufradraget ophæves.

Også adgangen til at overføre et underskud i den ene ægtefælles skattepligtige indkomst til fradrag i den anden ægtefælles indkomst kan ophæves.

Det samme gælder adgangen til at overføre et udnyttet personfradrag fra den ene ægtefælle til den anden. En ophævelse af denne adgang, uden at der sættes noget andet i stedet, vil imidlertid bevirke en betydelig skatteforhøjelse for ægtepar, hvor kun den ene ægtefælle har indtægt, og hvor ægtefællerne ikke har formueindtægt. Dette kan imødegås ved at nedsætte den anden ægtefælles slutskat med skatteværdien af det udnyttede personfradrag, beregnet som skatten på det første indkomstrin på skatteskalaen.

Hvis nedsættelsen skal have virkning allerede for forskudsskatten, kan dette ske ved en ordning, hvor en ægtefælle, der ikke mener at kunne udnytte sit personfradrag, med bindende virkning indtil slutskatteberegningen afgiver sit personfradrag til den anden ægtefælle, således at denne får sin beregnede forskudsskat nedsat med skatteværdien af personfradraget. Ved en sådan ordning bliver den administrative forenkling mindre.

6. Ud fra de foran anførte synspunkter vil ægtefællebeskatningen kunne ske efter følgende retningslinier:

- a. Den generelle sambeskatningsregel ophæves, og ægtefæller beskattes principielt hver for sig. Den skattepligtige indkomst og formue opgøres efter skattelovgivningens almindelige regler, således at hver ægtefælle beskattes af sin indkomst og formue og får fradrag for sine udgifter.
- b. Indkomst af selvstændig virksomhed, hvor en af ægtefællerne eller begge ægtefæller tager aktiv del i virksomhedens drift, medregnes i det hele ved indkomstopgørelsen hos den ægtefælle, der udfører den overvejende del af arbejdet i virksomheden, jf. dog nedenfor under c.
- c. Heri ligger, at der ikke ved opgørelsen af virksomhedens indkomst skal kunne fratrækkes renter af den anden ægtefælles formue, som er placeret i virksomheden, og at hele den i virksomheden indestående formue medregnes i den skattepligtige formue hos den ægtefælle, der udøver virksomheden.
- d. Deltager en ægtefælle væsentligt i arbejdet i en erhvervsvirksomhed, der drives af den anden ægtefælle, kan der henføres en andel - f. eks. som i dag på 25 pct. - af virksomhedens indkomst, dog maksimalt et nærmere fastsat beløb, til beskatning hos den medhjælpende ægtefælle.
- e. Afkast af formue, der ikke er placeret i en af ægtefællerne dreven selvstændig erhvervsvirksomhed, jf. b. - dvs. passiv formueindtægt såsom aktieudbytte, obligationsrenter, renter af bankindestående etc. - medregnes ved indkomstopgørelsen hos den ægtefælle, der har rådighed over formuen.
- f. Fradragsberettigede udgifter fratrækkes ved indkomstopgørelsen for den ægtefælle, der hæfter for udgiften, foretager indskud på en opsparings- eller forsikringsordning eller yder en gave.
- g. Ved formuebeskatningen fordeles ægtefællers formue og gæld mellem mand og hustru efter tilsvarende retningslinier som under b., d. og e. Den medhjælpende ægtefælle formuebeskattes ikke af en til den overførte indtægt svarende andel af den i virksomheden anbragte formue.
- h. Adgangen til at overføre et underskud i en ægtefælles skattepligtige indkomst til fradrag hos den anden ægtefælle ophæves.
- i. Hustrufradrag for udearbejdende og medhjælpende hustruer afskaffes.
- j. Adgangen til at overføre udnyttet personfradrag mellem ægtefæller ophæves. I tilfælde, hvor en ægtefælle ikke kan udnytte sit personfradrag fuldt ud, nedsættes den anden ægtefælles slutskat med skatteværdien af det udnyttede beløb, beregnet som skatten på det første indkomstrin på skatteskalaen.
- k. Fortjeneste eller tab, der er undergivet særlig indkomstbeskatning, medregnes ved opgørelsen af den særlige indkomst hos den ægtefælle, der erhverver fortjenesten eller konstaterer tabet.

- k. Hvis en ægtefælle overdrager eller overfører aktiver til den anden ægtefælle, skal der ikke ske beskatning af fortjeneste herved, og tab kan ikke fradrages. Den ægtefælle, til hvem overdragelsen sker, indtræder i retten til afskrivninger samt i rettigheder og forpligtelser med hensyn til almindelig eller særlig indkomstbeskatning ved videreoverdragelse
- l. Ægtefællers subsidiære hæftelse for hindrernes skattegæld ophæves, bortset fra skat af indkomst som medhjælpende ægtefælle, og skat af indkomst af en erhvervsvirksomhed, der tilhører den ene ægtefælle men drives af den anden ægtefælle.
- m. Ansvar for, at indkomst og formue selv angives, påhviler den ægtefælle, der er skattepligtig af indkomsten og formuen.

7. Opdelingen af ægtefællers formue og formueindtægt efter rådighedsprincippet åbner mulighed for misbrug, jf. kapitel V, punkt 7.

Til imødegåelse heraf forslår udvalgets flertal en værnregel hvorefter ægtefællernes egen fordeling kan tilsidesættes, når der foreligger en fordeling af formue og gæld, der kan karakteriseres som »skæv«, og renteindtægten er over et vist beløb.

Reglen vil i første række få virkning ved sin eksistens og vil i almindelighed være uden betydning for den enkelte ægtefælles indkomst- og formueansættelse. Ved at formulere reglen sådan, at den alene kan bringes i anvendelse i tilfælde, hvor renteindtægten er over et vist beløb, opnås en stor administrativ lettelse.

S. Efter et summarisk skøn vil forslaget få følgende virkninger på skatteprovenuet:

- a. Hustrufradraget for en udearbejdende hustru kan maksimalt udgøre 2.000 kr., hvilket i almindelighed giver en nedsættelse af skatten på 700-900 kr. Ved den ordinære forskudsregistrering for 1973 blev de samlede hustrufradrag fastsat til i alt 544 mill. kr. Provenuforøgelsen ved en ophævelse kan anslås til 200-250 mill. kr.
- b. Hustrufradraget for en medhjælpende hustru kan maksimalt udgøre 1.200 kr., hvilket giver en nedsættelse af skatten på 400-525 kr. Ved forskudsregistreringen for 1973 er disse fradrag opgjort til i alt 42 mill. kr. Provenuforøgelsen ved en ophævelse kan derfor anslås til ca. 15-20 mill. kr.
- c. Overførsel af underskud i den ene ægtefæl-

les skattepligtige indkomst til fradrag i den anden ægtefælles indkomst forekommer i dag i nogle få tusinde tilfælde. Underskuddet er ofte for stort til, at det kan rummes i den anden ægtefælles indkomst. Det må naturligvis forventes, at der efter en gennemførelse af udvalgets forslag vil forekomme et større antal tilfælde, hvor et underskud i den skattepligtige indkomst må overføres til fradrag hos ægtefællen selv i det følgende år. De provenumæssige virkninger af den foreslåede ændring må alt i alt forventes at blive forsvindende.

- d. Adgangen til at overføre uudnyttet personfradrag til fradrag hos ægtefællen finder anvendelse for omkring 500.000 ægtepar og i gennemsnit overføres ca. 5.000 kr., hvilket i alt giver ca. 2,5 mia. kr. For det enkelte ægtepar kan der maksimalt blive tale om et fuldt personfradrag, der ikke udnyttes. Det er for 1974 6.100 kr., hvilket omsat til fradrag i skatten i stedet for i indkomsten giver en skattestigning på maksimalt ca. 25 pct. eller ca. 1.500 kr. Hvis der regnes med en gennemsnitlig forskel mellem de gifte mænds marginalskat og skatten på første skalatrin på 12-15 pct. kan provenuforøgelsen anslås til 300-400 mill. kr.
- e. Udvidelsen af reglen om hustruens særskilte beskatning af selvstændig erhvervsindkomst kan ikke antages at få nogen praktisk betydning for provenuet. Det samme gælder formodentlig indførelsen af begrebet »medhjælpende mand«.

Derimod vil en eventuel forhøjelse af overgrænsen for den medhjælpende ægtefælles indkomstandel give provenutab. F. eks. vil en forhøjelse fra de nuværende 13.400 kr. i 1974 til 25.000 kr. for det enkelte ægtepar kunne give en yderligere indkomstoverførsel på ca. 12.000 kr., hvilket maksimalt kan give en skattelettelse på ca. 3.000 kr. Hvis der også her regnes med en forskel i ægtefællernes marginalskatteprocenter på 12-15 pct., kan provenutabet - under den urealistiske forudsætning, at langt de fleste ægtepar, hvor den ene er medhjælpende ægtefælle, fuldt ud kan udnytte adgangen til at overføre 25.000 kr. - beregnes til ca. 100-125 mill. kr.

- f. De passive formueindtægter m. v. for gifte mænd udgjorde i 1971 ca. 2,5 mia. kr. Beskatningen af disse indkomster efter rådigheden kan maksimalt medføre, at hele

beløbet overføres til beskatning hos hustruen. Hvis der her regnes med en større progressionsfordel for ægtefællerne, f. eks. 15-20 pct., kan et provenutab anslås til 450-600 mill. kr. Dette må ikke mindst ses i relation til provenuforøgelsen, der er omtalt under d., og der er grund til at pege på, at en stor del af det provenutab, der kan knytte sig til overførsel af formueindtægt fra mand til hustru, elimineres af den samtidige overførsel af personfradrag til hustruen fra manden.

Det er i øvrigt forudsat, at den under pkt. 7 omtalte værnsregel vil være tilstrækkelig effektiv til at forhindre misbrug af betydning.

- g. Delingen af de ligningsmæssige fradrag og af den skattepligtige formue vil nok nærmest give en lille stigning i provenuet, men det er vanskeligt at skønne herover.

Alt i alt må udvalgets forslag isoleret set antages at kunne hvile i sig selv, således at der i hele sammenhængen kun kan antages at blive tale om beskedne provenumæssige konsekvenser.

- 9. Forslaget vil give betydelige administrative lettelser.

- a. Det ligger først og fremmest i, at ægtefæller beskattes hver for sig uden hensyntagen til den anden ægtefælles indtægts- og formueforhold. Der bliver således ikke tale om overførsel af underskud i skattepligtig indkomst fra den ene ægtefælle til den anden.
- b. De komplicerede regler om beskatning ved indgåelse og ophør af ægteskab kan ophæves.
- c. De ligeledes komplicerede regler om hustrufradrag bortfalder, og den usikkerhed, hustrufradraget giver for den foreløbige beskatning, undgås.
- d. De indviklede regler om overførsel af uudnyttede personfradrag og hustrufradrag bortfalder, og konsekvensændringer i forskudsregistreringen for manden ved ændringer i hustruens arbejdsforhold forsvinder. Beregningen af skatten af medhjæl-

pende hustruers indtægt simplificeres og gennemføres som en selvstændig beskatning af hustruens andel af den fælles virksomhed, dog begrænset til et maksimalt beløb.

- 10. Efter forslaget opnås en principiel ensartet skattemæssig behandling af ægtefællerne, hvor den enkeltes indtægt og formue beskattes uafhængig af køn.

Ægteskabet som sådant vil dog fortsat have skattemæssig betydning i visse relationer, men færre end tidligere.

Det viser sig først og fremmest ved beskatningen af selvstændig erhvervsvirksomhed og den dertil knyttede regel for beskatning af en medhjælpende ægtefælle. Forklaringen herpå er blandt andet, at ægteskabslovgivningens formuefællesskab med lighedeling ved skifte skaber et specielt økonomisk interessefællesskab mellem ægtefæller.

Bestemmelsen om, at skatteværdien (indenfor proportionalstrækket) af et uudnyttet personfradrag skal fradrages i den anden ægtefælles sluskat, gælder også kun for ægtepar. Den bibeholdes - som tidligere nævnt - kun for at hindre eller begrænse en skærpelse af beskatningen for ægtepar, hvor den ene ægtefælle - normalt hustruen - ikke har indkomst eller har en indkomst, der er mindre end personfradraget.

Endelig må nævnes værnsreglen, jf. punkt 7, men den sigter alene på at hindre misbrug. Den antages i første række at få virkning ved sin eksistens og vil i almindelighed være uden betydning for den enkelte ægtefælles indkomst- og formueansættelse.

- 11. Afslutningsvis skal bemærkes, at udvalget ikke har haft mulighed for at foretage en udtømmende analyse af alle tekniske og juridiske aspekter af forslaget. Der vil derfor utvivlsomt være en række forhold, der ikke er fuldstændig belyst, og som bør klarlægges nærmere under et eventuelt lovgivningsarbejde.

Forslaget er imidlertid udtryk for nogle hovedprincipper, hvorefter udvalget finder, at en videreførelse af særbeskatningen kan gennemføres, og hvorefter ægtefællebeskatningen kan forenkles.

VII. Mindretalsudtalelser

1. Et mindretal (Vagn Præstholm) kan ikke tiltræde flertallets forslag om videregående ophævelse af sambeskatningen mellem ægtefæller.

Mindretallet lægger vægt på, at det i hele indkomstbeskatningen, med de afvigelser kildeskatteloven medførte, er et grundsyn, at forbrugsenheden beskattes under ét med en skat, der er tilsigtet afpasset efter denne enheds forbrugsmulighed, og finder det ved yderligere udvidelser af særbeskatningen yderligere vanskeligt at begrunde en opretholdelse af den progressive beskatning.

Selv om man følger flertallets indstilling og på forhånd accepterer en deling af formue og formueafkast med indtil halvdelen til hver ægtefælle, hvilket i øvrigt synes at indebære anerkendelse af den splitting, som flertallet forkaster, må der efter mindretallets formening forventes meget betydelige administrative problemer, hvis man skal sikre imod, hvad flertallet betegner som etablering af kunstige fordelinger med det ene formål at opnå en skattebesparelse. Mindretallet kan ikke indgå på, at en såkaldt værnsregel kan udformes let forståeligt for skatteyderne, let administrerbar for myndighederne og således at reglen vil virke alene ved sin tilstedeværelse. En sådan regel må blandt andet med skattelovgivningens liberale holdning over for familieaktieselskaber (og de kommende anpartsselskaber) blive af en formentlig uacceptabel rigorisme, om den skal være noget virkeligt værn.

Selv om provenutabet ved særbeskatning af formueafkast måtte kunne begrænses til omkring 500 millioner kr., lægger mindretallet, idet dette er enig med flertallet i, at den aktuelle personkreds vil være forholdsvis lille, afgørende vægt på, at det drejer sig om den økonomisk stærkeste del af befolkningen, og at provenutabet må bedømmes som ganske væsentligt.

Mindretallet finder det derhos betænkeligt

uden videre at anbefale forhøjelser endsige væsentlige forhøjelser af indtægtsoverførsel til medhjælpende hustru (ægtefælle), idet de allerede indvundne erfaringer omkring problemet, efter mindretallets mening går ud på, at denne regel på grund af stærkt begrænsede kontrolmuligheder finder anvendelse mere efter erhvervets karakter end efter de faktiske forhold. Provenutabet ved en sådan forhøjelse af overførsel til medhjælpende hustru (ægtefælle) kan kun beregnes med megen usikkerhed, men også her er der tale om en økonomisk stærkere personkreds.

Endelig finder mindretallet ud fra synspunktet om familien/ægteskabet som en økonomisk enhed ikke forslaget om ophævelse af adgangen til at overføre underskud fra den ene ægtefælle til den anden tilstrækkeligt motiveret.

Den ved flertallets forslag opnåede forenkling for skatteadministrationen skønner mindretallet at være af begrænset omfang, dels under hensyn til at forslaget om overførsel af uanvendt personfradrag til ægtefællen vil bringe de eksisterende problemer ved ægteskabsophævelse med over i nyordningen og dels under hensyn til, at problemerne om deling af formue og formueafkast vil afstedkomme mange og betydelige vanskeligheder.

2. Et mindretal (Thorlund Jepsen og Østergaard) kan tilslutte sig udvalgets forslag om en videregående særbeskatning, men finder at forslaget på enkelte punkter kan forbedres.

Det gælder reglen om, at beskatningen af en erhvervsvirksomheds overskud og formue sker hos den af ægtefællerne, der driver virksomheden. Denne regel er foreslået alene af praktiske grunde. Den medfører imidlertid i visse tilfælde, at formue og formueafkast, der er tilvejebragt af den ene ægtefælle, beskattes hos den anden. Dette strider mod filosofien bag særbeskatning.

Mindretallet foreslår, at formue og afkast af formue i en erhvervsvirksomhed, der - ved med-

bragt formue eller løbende opsparing - er tilvejet bragt af den ægtefælle, der ikke driver virksomheden, beskattes hos denne. Dette kan - uden administrativt besvær - ske ved, at et tilgodehavende svarende hertil forudsættes normalforrentet, og medregnes hos den pågældende ægtefælle.

Det ene medlem af mindretallet (Østergaard) finder yderligere, at den del af en virksomheds overskud, der skal kunne overføres til beskatning hos en medhjælpende ægtefælle, bør omfatte et passende vederlag for arbejdet i virksomheden.

Efter udvalgets forslag tillader man ægtefællerne i betydelig grad at overføre formue imellem sig og herved opnå en skattebesparelse. Flertallets værnsregel herimod vil alene modvirke overførsel udover halvdelen af ægtefællernes samlede formue. Den vil i øvrigt kunne volde administrativt besvær.

Mindretallet forslår en værnsregel, der i praksis ophæver skattebesparelsen ved formueoverførsler mellem ægtefællerne. Ægtefællerne kan ved at flytte rådigheden over formue- og formueindtægt og/eller hæftelsen for gæld og renteudgifter fra den ene ægtefælle til den anden eller ved at placere det opsparede hos den lavest beskattede ægtefælle opnå en skattebesparelse svarende til forskellen mellem ægtefællernes marginalskat. Mindretallet forslår derfor, at det beløb, hvormed en forøgelse i den selvangivne formue ligger udover indkomsten, beskattes, i det omfang forøgelsen hidrører fra den anden ægtefælle.

Mindretallet finder, at en sådan værnsregel er relativt nem at administrere. Den kræver kun en sammenligning af den enkelte skatteydere selvangivelse for indeværende og foregående indkomstår. Den kræver ikke særlige undtagelsesordninger ved ægteskabs indgåelse. Den omfatter kun det begrænsede antal skatteydere, hvis formuestigning er større end deres skattepligtige indkomst.

Mindretallets ændringsforslag vil indebære en bedre ligestilling mellem ægtepar og samlevende ikke-gifte personer, hvor formueoverførsel beskattes. Ved at respektere formuedelin-

gen ved ægteskabets indgåelse og ved fuldt ud at respektere retten til selvstændig beskatning af formue og formueafkast tilvejet bragt ved opsparing af egen indkomst, vil mindretallets ændringsforslag bringe udvalgets forslag i bedre harmoni med tankegangen bag særbeskatningen.

3. Et mindretal (Jacob Sørensen) kan tilslutte sig flertallets forslag til forenkling af ægtefællebeskatningen, men finder, at en videregående særbeskatning bør ske således,

al formue, der tilhører en ægtefælles særeje, og afkast heraf, beskattes hos den pågældende ægtefælle, samt

at afkast af fællesformue og beskatning af fællesformue deles frit mellem ægtefællerne, dog således at mindst halvdelen af et overskud skal beskattes hos den ægtefælle, der har størst indkomst.

Hvor formue, der som særeje tilhører den ene ægtefælle, er anbragt i en erhvervsvirksomhed, hvis overskud beskattes hos den anden ægtefælle, kan der overføres et renteafkast heraf til ejeren, dog højst svarende til højeste gennemsnitsrente for indlån i pengeinstitutter (fastsættes af ligningsrådet).

Hvor en fælles formue er anbragt i en fælles erhvervsvirksomhed, hvis overskud i henhold til punkt 4 b i kapitel II beskattes hos den ene af ægtefællerne, kan der som driftsudgift i pågældende virksomhed opføres et beløb til forrentning af den i virksomhedens status opgjorte egenkapital. Rentesats som ovenfor.

Rentebeløbet, der ikke kan overstige virksomhedens overskud, opføres som afkast af fællesformuen.

Over- eller underskud på ejerbolig, sommerhus m. m. samt fradrag for private renteudgifter regnes som afkast eller udgift af fællesformuen.

Det er mindretallets opfattelse, at en deling af fællesformuens indtægter og udgifter, som foreslået og uden at forsøge at dele fællesformuens enkelte aktiver, kan gennemføres uden større problemer, og at det administrativt er enklere end flertallets forslag.

Poul Dahlgaard

Gunnar Thorlund Jepsen

Aage Melbye

Poul Johs. Pedersen

Vagn Præstholm

Jacob Sørensen

Hans Westerberg

Mogens Østergaard

